

CONCETTA LA MAZZA

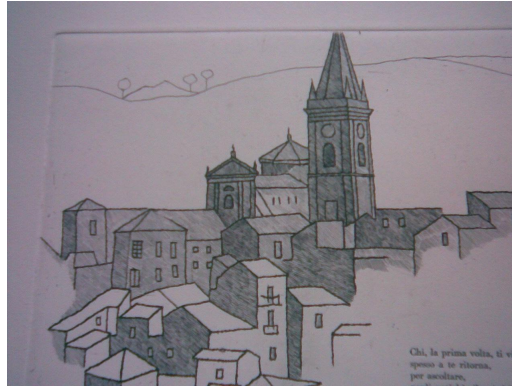
A kék égen túl



Életrajz

Concetta La Mazza 1936-ban született Novara di Siciliában, Domenico La Mazza és Teresa Correnti legidősebb lányaként. 1950-ben, egy fájdalmas időszak után, amikor anyai nagynénjére "bízták", szüleikhez csatlakozott Domodossolában, ahol férjével, Giuseppével együtt él ma is. Három gyermeke van: Armando, Luciano és Daniela. A közelmúltban az elsőprő vágy, hogy emlékezzen a novarai gyermekkorára, megszületett ez a bensőséges, személyes napló, amely tele van anekdotákkal és utalásokkal a korszak környezetére: a városra, a vidékre, az emberekre, a szokásokra, az adott terület hagyományai a második világháború sötét éveiben.

Az írás ösenergiája



A kis Concettát a nagybátyjaira bízzák, és önkéntelenül arra kényszerítik, hogy Castrangiában éljen egy ólban, távol a várostól és társaitól. Így magányosan utazik személyes Via Crucis-ján a háború nehéz éveiben, az éhség, az idő tájékozatlansága, a babonák és a rossz bánásmód között. A háború után az elkerülhetetlen kivándorlás és a természettől fogva nehéz kezdet északon.

Mindezt egy kislány szemével meséli el, aki újra felidézi emlékezetében növekedésének fázisait, és aki meglepő frissességgel és finom iróniával adja vissza azt az örömet, hogy elolvassuk - végül - családi közösségünk emblematikus történetét. képes mélyen megindítani bennünket, és ez mindannyiunké.

Concetta La Mazza ebben a kisregényében az írás minden szabályt felfogat, és visszatér eredetéhez, minden formai szematizmustól mentesen, misztikus belső életerőtől vezérelve, mindent elborító, tomboló folyóvá válik, a lélek zuhogó esője.

A bácsik, Antonia és Michele figurái emlékezetesek, ahogy Novara képe is éppoly nagylelkű, körülölelő és édes, mint durva és kemény.

Végül a nehéz átmenet a kamaszkorba, amikor megtörténik a jóvátehetetlen, de a kis Concetta nem adja át magát a tragikus sorsnak, hála bátorságának és megingathatatlan jövőbeli reményének, szemének, amely képes volt az égen túlra tekinteni. kék!

NINO BELVEDERE



"A megpróbáltatások elkezdődtek számomra. Valószínűleg forró nap volt, 1938 nyara kezdődött, két éves voltam, és a nagynéném jött értem. Egy vászontáskába betett egy blúzt és két pár bugyit, aztán mit sem sejtve elhagytam a házam. Annyira kicsi voltam, hogy nem tudtam felfogni, hogy a Via Crucis aznap kezdődik."

A kék égen túl

Első fejezet - Az apai otthon



Mára már egy régi lakatlan rom, amelyet pókhálók fojtottak és lepkék marták, de nagyon régen Novarában, a Messina-hegység fenséges erődje alatt fekvő városban, az Engia kerület egyik sikátorában volt egy ház a közelben. a szökőkút. A bejáratú ajtó egy belső lépcsőre nyílt, amely az első emeletre vezetett, ahol egy kis szoba volt fa deszkával: ez volt a hálószoba. Felmentél az emeletre, és ott volt a konyha, ha lehet annak nevezni. Az egyik sarokban volt egy kölap, amelyen meggyújtották a tüzet, és egy vasállvány, amelyen a tésztaedényt tartották. Szemben, a koromsötét falon lógva egy falapát, két szita, egy kicsi és egy nagy, kenyérsütő kemence, egyik oldalon egy félig rohadt láda,

egy asztal, két "furrizzi" és néhány rozoga szék. Végül volt egy szoba, a sikátorra néző kis erkéllyel, ahol csak egy egyszemélyes ágy volt. Ez a lyuk volt az a királyság, ahol az 1934-ben megözvegyült nagyapja élt, a lépcső alatt fafedelű kö latrinát alakítottak ki. Mivel nincs csatorna, ez utóbbi bizonyára a kiáramló bűz enyhítésére szolgált. Természetes, hogy a házban nem volt vezetékes víz és villany, olyan kényelem, amivel akkoriban még a bárók sem rendelkeztek. Mellette volt egy fakapu, amely a gerendába vezetett, ahol a tyúkok a fán ültek.

Ebben a sarokban, evilágon kívül lakott anyám, aki varrónő volt, együtt élt a nagyapámmal, két testvér és egy nővér, mind idősebbek nála, házasok voltak, és szintén Novarán éltek. Anyám szöke volt, vékony, nagyon törékeny testalkatú, nagyon finom vonásai voltak, és ami a tejfehér arcán volt a legszembetünőbb, az két nagy kék szem volt, szinte mindig ijedt és szomorú. Talán édesanyja, huszonnégy éves korában bekövetkezett hirtelen halála okozta testi és erkölcsi gyengeségét.

Néhány évvel a nagymamám halála után édesanyám az egyik keresztanya közbenjárásának köszönhetően találkozott bájos hercegével. Apám egy badiavecchiai nemesi családhoz tartozott, akik egy kocsmát vezettek dohánybolttal és élelmiszerekkel. Ez egy kemény munkás család volt, és apám férfi volt, minden tekintetben nagyon jóképű, magas, sötét, magabiztos és vállalkozó szellemű. A várostól távoli falucskában lakott: gyalog, jó tempóban fél óra alatt megérkezett. Az apja szemet cipelt. Az anyja lendületes nő volt, reggel az öszvérrel Novarába ment, hogy megvegye a boltban általa szállított holmikat: dohányt, sőt és ehetőt. Mindig elegánsan öltözött, nagy fekete kendővel a nyakában, az újságot is megvette, hogy tájékoztassa a vásárlókat. Ez volt az egyetlen bolt a faluban, és a jólét abban a

házban nem hiányzott, bár nyolc szájjal lehetett etetni.

Késő este hivalkodóan segítette a mostanra levert vendégeinek - és pénztárcájának - azzal, hogy színes szódával hígította a bort. Mivel a gyerekek nem mindig öröklik a szüleik munkáját, apám megtanulta a suszter szakmát. Néhány hónapig tartó eljegyzés után apám és anyám, akik egyszer házasok voltak, elmentek szerelmi fészket rakni az Engia negyedben lévő szökőkút melletti házba. Pontosan kilenc hónappal később megérkeztem erre a világra, és egy szent déli szokás szerint apai nagymamámról, Concetta-ról kaptam a nevét. Gyengéd korom ellenére sötét és ráncos bőröm volt, mindig sírtam. Nagypapa, mivel nem volt bölcsőnk, kénytelen volt egész nap a karjaiban ringatni, éjjel a nagy ágyban aludtam apával és anyuval. Mindent összevetve nagyon csúnya és elviselhetetlen voltam. Néhány hónappal később, mivel az országban kevés volt a munka, apám úgy döntött, hogy Szardíniára megy dolgozni. Amikor elment a másik szigetre, otthagya anyját a síró babával és egy másik lényel, aki a méhében rugdosott.

Húsz hónapos koromban megszületett a nővérem, Rosa. A név az anyai nagymamától származott. Concettával ellentétben Rosa - anyám szerint is - gyönyörű volt, fehér és rózsaszín arccsínnel, barna hajjal, amely harmonikus arcot keretezett két gyönyörű kék szemmel: virág, mint a neve! Olyannyira, hogy amikor anyám Rosával a karjában a szökőkúthoz ment vizet venni, a barátai megkérdezték tőle, hogyan lehet két teljesen különböző lányt világra hozni. - Chista cà, Rusina, sì ch'ievi billicchia, ma l'otra... - Ez, Rosina, igen, gyönyörű, de a másik... mondták a barátok grimaszolva. Eközben ebben a helyzetben továbbra is nyugtalan voltam, mintha megéreztem volna megpróbáltatásom előérzetét, amit hála Istennek, ha nem is beletörődve, de kibírtam.

Hogy elmondhassam a történet további részét, először is be kell

mutatnom neked Antonia nagynénémet, röviden: zì 'Ntuoia. Anyám nővére volt, a kettő között tizenhét év volt a különbség. Alacsony, kövérkés nő volt, piszkos haja a szemére hullott. Elhanyagolt arca idősebbnek tűnt, mint amilyen valójában volt, és csak annyi megaláztatás volt üres tekintetében. Húszévesen, akkoriban házasesetkorban férjhez ment egy első unokatestvéréhez, aki éppen akkor tért vissza a munkából a Sempione-alagútból, aki megözvegyült és született egy hároméves fia. Ez az ember, Michele nagybátyám, zì Micheri alacsony termetű ember volt, és úgy nézett ki, mint a III. Vittorio Emanuele király plebejus mása. A tulajdonában lévő házban lakott a város egyik utcájában, amely nagyon jellemző volt a csaknem két méter széles lépcsőkre.. Gyönyörű ház volt. A földszinten volt az asztalosműhely egy nagy, satuval ellátott központi pulttal, két fali szekrénnel, ahol reszelőket, vésőket, karmantyúkat, vésőket és fúrókat tartott, egy eszterga az általa épített asztalok lábának kerekítésére, a síkok élezésére és pengék, fatüzelésű kályha serpenyővel a ragasztó cseppfolyósítására, mindenhol felhalmozott deszkák, néhány fűrész a falra erősített fűrészek, néhány szerencsebűbáj, például patkó, kecskeszarv és teknősbőr, egyszóval egy olyan hely, ahol most már csak az emlékek világába tartoznak.

Falépcső vezetett az emeletre, ahol két tágas szoba volt kerámia csempével, akkoriban luxus volt, egy nagybátyám által készített kredenc, egy kanapé, egy asztal és néhány rafiával szőtt szék, amolyan zöldségkötél. Az utcára néző erkélyről augusztus közepén, amikor a Nagyboldogasszony körmenet felment az Apátság felé, kézzel meg lehetett érinteni a Madonna koronás fejét. Másrészt a második emeletről látni lehetett a Rocca Salvatesta-t, és vele szemben, a házak közötti résen keresztül megcsodálhatta a hegyek csodálatos táját, amely

fokozatosan túlnyúlt, túl a kék égen, mígnem elérte a tengert, ahol Főleg a hűvös tavaszi napokon, amikor nem volt pára, látni lehetett a látóhatár szélén Vulcanót, majd Liparit, Strombolit és az összes többi szigetet: természeti látványt, csillogó tarka képeslapot.

Egy másik lépcső ment fel az első emeletre, ahol a konyha és a hálósoba volt, az első nagyon tágas volt, fatüzelésű kemencével és öntöttvas széntüzhellyel a főzéshez. Kétségtelenül gyönyörű ház volt, eltekintve attól a kényelmetlenségtől, hogy a konyhában nem volt lefolyóval ellátott mosogató a lényegesebb házimunkák elvégzésére. Akkoriban néhány kényelem még elképzelhetetlen volt. Valójában a vizet a nyilvános szökőkútból vették ki egy cink literben, majd a második emeletre vitték, ahol egy nagy terrakotta medencébe öntötték az edények elmosásához. Mivel a mosdókagylóból nem volt lefolyó, a medencéből a vizet visszavezették a földszintre, és leeresztették a WC-n. Egy nő számára ez nagyon fárasztó munka volt. A szolgálalkü és megalázó állapot, minden emberi türeklépesség határán, a vacsoraidőben érte el tetőpontját, amikor Antónia néninek a férje iránti tiszteletből ugyanabból a tányérból kellett ennie, ahol ő evett korábban, és talán a keresztfia megismételte: ugyanaz, de nem emlékszem erről.

Michele bácsi komor és mogorva ember volt, éppúgy munkás, mint bolond, szív helyett homokkö kalapács volt. Szemében soha egy csillogást sem láttam gyengédségnek vagy együttérzésnek másokkal szemben. Otthon elkülönítette a nagynénjét, hogy vigyázzon a fiára, ételt kellett készítenie, a szolgálójának kellett lennie, és mindig igent, igent, igent kellett mondania. Ki sem tudott nézni az erkélyre, különben baj lenne, miközben szinte minden este munka után a kocsmába ment a barátaival inni.

Tántorogva, izzadságtól elázva, olyan bűdös lehelettel tért haza,

hogy lehetetlen volt a közelében. Ehelyett a nagynéném az olajlámpa mellett késő estig várt rá anélkül, hogy evett volna. Amikor a kiskirály visszatért - sokszor még lépcsözni sem volt ereje - kimerülten otthagya magát a poros munkapadon, és ott maradt egész éjszaka kijózanodni. Antónia néni mindennek ellenére letakarta egy kabátot, és szeretettel leült mellé, hogy reggelig vigyázzon rá. Így teltek az évek, és az odaadásért cserébe még rokonaihoz sem mehetett látogatóba, hogy elkerülje a jeleneteket. Féltékeny, kicsinyes és fennhéjázó férfi elment, hogy megvegye a cérnát, fésüket, hajcsatokat és egyéb dolgokat, hogy megakadályozza, hogy elhagyja a házat. Amikor meghívták őket egy esküvőre, Michele bácsi az utolsó pillanatig nem tért haza, Antonia néni pedig nem tudott egyedül menni, amíg a rokonoknak nem sikerült felkutatniuk férjét. Hébe-hóba sikerült meggyözni, máskor időben megérkezett, de aztán a buli közepén eltűnt, és Antonia néni csalódottan és elégedetlenül tért haza minden mogia mogiával. Idővel felhalmozódott benne a keserűség és a szomorúság, nem tudott senkinek kiadni, mert elszigetelt volt, szörnyű fej- és fogfájás áldozata volt, amelyek egész hetekig kínozták.

Egy napon egy olyan jóságos és jámbor szomszéd felhívta Michelét, és szemrehányást tett neki a sok rossz bánásmód miatt, ami miatt a feleségét elszenvedte: - Szégyelld magad - sikoltott rá -, hogy szenvedjen egy ilyen nő... Antóniának kap levegőt, nem kell otthon elkülöníteni, menjen ki, menjen misére, menjen el rokonokhoz, mint minden keresztény. Mindenekelőtt járnia kell, csak így elmúlik a fejfájás...- tartott egy kis szünetet a szomszéd, majd így folytatta: - Innen alig egy óra, egy öszvérösvényen sétálva, van egy kis földünk. és egy nagyon szerény kis ház, konyhával a tető alatt és egy másik enyhén nedves helyiséggel, amely nyáron hálósobának is használható.

Ezen a földön vannak mogyoró, füge, mandarin, naspolya, szőlő, zizzole, alma, körte, olajbogyó, egyszóval minden jó dolog.

Tudniillik a bátyám halála után a nagynénémre kell vigyáznom és a vidéket már nem tudom ellátni, ezért gondoltam eladom. Miért nem veszed meg? Így a felesége friss levegőt szívhatna... Michele bácsi kezdetben habozott, de aztán meglátogatta, sőt rávette magát, hogy vegye meg. Rövid időn belül megkötötték a szerződést, és az ingatlan az övé lett. Így III. Vittorio Emanuele megszemélyesítője, aki egyre okosabb és árulkodóbb volt, azt javasolta Antonia néninek: - Megtanulod szedni a fügét és szárítani. Ha ki kell mosni a ruhát, lemegy a folyóhoz, és a homokba lyukat ásva megtisztítja az iváshoz és a főzéshez szükséges vizet. Visszavonulhatnánk vidékre: dolgozom asztalos azoknak a családoknak, akik a közeli San Basilio, Vallancazza, Badiavocchia és Piano Vigna falvakban élnek. Kényelmetlen lesz télen, amikor a folyó megduzzad a vízzel, de ezt az akadályt leküzdöm. Ön viszont élvezheti majd a vidéket. Lesütött tekintettel Antónia néni ismét a parancs szerint tett: - Cuomu tu voi, eu fazzu - Ahogy akarod, megteszem - felelte szegény engedelmesen.

Második fejezet - Ki ebből a világból



1936 kora tavaszán a szegény asszony és Micheri bácsi Castrangiába költöztek, a vidékre, a patak medréhez közel. Badiavecchia, San Basilio és Vallancazza különböző falvaiban elterjedt a hír, hogy mindenestre elérhető, és az emberek hívták a munkára. Akkoriban az volt a szokás, még ha ma furcsának is tűnik, hogy amikor asztalra, ablakra, ajtóra vagy szekrényre volt szükségük, felhívták az asztalost és vendégül látták otthonukban: rögtönöztek egy munkapadot és biztosították a szükséges fa. Michele bácsi hozta a szerszámokat, és a munka befejezéséig a helyszínen maradt.

Felhívták, hogy vágjon ki egy fát, és hagyták száradni pár évig. A fa törzsét ezután falra szerelték. Az asztalos fentről tartotta a fűrész, alul pedig egy segéd: "Serra serra mastro dascio che dumè fagimmo a cascia" (Fűrész, ó nagy mester, hogy holnap elkészítjük a ládát).

A fa törzsét falra szerelték. Hatalmas fűrészszel szerezték meg az asztalokat, és ezekkel építettek ablakokat, ágyakat, szekrényeket. Ahhoz, hogy ezt a munkát elvégezze, 4-kor felkelt, és elindult a zsákjával és vasalásával. Amikor megérkezett otthonába, a vásárlók frissen fejt tejjel kínálták hagymával és egy

vekni kenyérrel. Délben egy tányér tészta és egy darab sajt. Alkonyatkor abbahagyta a munkát, és első előlegként házi kenyeret adtak neki, mielőtt kiegyenlítették a számlát vasárnap Novarában.

Eltelt néhány év, és fia, Turillu felnőtt, és első kézből értette meg, hogy a világon semmire sem áll szándékában, hogy élete hátralevő részét elszigetelve vidéken töltsse. Megtanulta apja szakmáját, de szakosodni akart, és bútorasztalos akart lenni. Sikerült meggyőznie apját, hogy küldje el egy olyan városba, ahol megvan a lehetőség, hogy megtanulja ezt a művészetet. Cataniába költözött, és két év szakmai gyakorlat után nagyon jó lett, késznek érezte magát erre a munkára, és tizenkilenc éves kora óta úgy gondolta, eljött az ideje, hogy saját családot alapítson. Évek óta ismerte egy pásztor lányát, és elhatározta, hogy feleségül veszi, de Zi Micheri akaratába ütközött, aki azt akarta volna, hogy fia egy kasztjához tartozó nőt vegyen feleségül. Akkoriban hihetetlen, de így volt: egy mesterembernek feleségül venni a pásztorlányt, nagy becsületsértés volt. Hirtelen nagy konfliktus alakult ki apa és fia között, ami arra készítette Turillut, hogy véglegesen elszakadt apjától és mostohaanyjától. Új családjával elhagyta az országot, és Comóba költözött, ahol rengeteg vagyont keresett munkájával.

A bácsiknak nem volt gyerekük, így Turillu távozásával végleg magukra maradtak. Az elszigeteltségtől leginkább Antonia néni szenvedett, aki egész nap a madarakkal, a legyekkel és a körülötte zümmögő szúnyogokkal beszélgetett. Abban a vidéki barlangban nem volt lehetősége beszélgetni senkivel. Csak olyan fontos ünnepek alkalmával, mint a karácsony, a húsvét vagy az augusztus közepi Madonna Assunta ünnepe volt alkalma elmenni a faluba édesanyámhoz. Az egyik ilyen látogatás alkalmával, miután hosszú ideig panaszkodott az állapota miatt, megkínálta a

növérét: - Kedves Teresa, észrevettem, hogy két kislánnyal túl sok bajod van, bízd rám Concettát, így szabadabb leszel. szentelje magát a kicsinek. Elviszem vidékre, ahol szebb a levegő, és jót teszek neki - Anyám kezdetben elbizonytalanodott, de aztán, mint mindig, könnyen kondicionálható természetéből adódóan, húga nyomasztó ragaszkodása mögött beleegyezett.

Megkezdődött számomra a megpróbáltatás. Valószínűleg forró nap volt, 1938 nyara kezdődött, két éves voltam, és a nagynéném jött értem. Egy vászontáskába betett egy blúzt, két pár bugyit, és nem vette észre, hogy mi mindenről távoztam. Annyira kicsi voltam, hogy nem tudtam felfogni, hogy a Via Crucis aznap kezdődik. Végigsétáltunk az öszvérpályán, mígnem fél óra, vagy talán több elteltével megérkeztünk erre a magányos helyre a nem túl megnyugtató Castrangia (Cassandra!) néven, mintha szerencsétlenséget hirdetne, egyszóval a név már egy egész program volt, sőt. ha annak idején nem tudtam rájönni. A férj kezdetben szívesen fogadott, a néni időnként vett valami édességet, hogy elnyerje az együttérzésemet, és amikor elkísért Novarába édesanyámat meglátogatni, mindig ragaszkodott hozzá, hogy ne kelljen hazamennem, de jobb vele felnöni. egyedül volt, és hogy ő lesz az anyám. Nem tehettem mást, mint engedelmeskedni.

Időközben apám visszatért Szardíniából, csak egy hetet maradt, ami elég volt ahhoz, hogy anyám teherbe essen, és újra elment. 1939-ben voltunk, és a következő évben megszületett Antonietta. Még mindig homályosan emlékszem, hogy Antónia nagynéném elvitt Novarába anyámhoz, és a nővéremet láttam először. Otthon akartam maradni, hogy megöleljem a kis Antoniettát, de a nagynéném, aki egyre jobban irányította az életemet, katonaként merev, azt mondta nekem: - Turnemmu a casa, ti fazzu eu 'na bella causitta - (Menjünk haza, Vigyázok rád egy gyönyörű baba).

Amikor megérkeztünk a hodályhoz, a kezembe vett egy rongyos "causitta"-t, vörösre festett, félelmetes szemekkel. Megijedtem. Ez volt az az időszak, amikor mindig sírtam, mert vissza akartam menni Novarába nagyapámhoz és anyámhoz, de Zi Antoniát nem sikerült meggyőzni: szíve megkövült és süket volt minden panaszomra. Az első három évben sok időt töltöttünk a castrangiai tájházban, ahol egy élő lélek sem volt, csak elvétve láttunk nyaralókat a szétszórt házakban.

Vasárnaponként elmentünk a faluba, én pedig meglátogattam anyámat, a húgaimat és anyai nagyapámat. A nagypapa kedves, bajszos ember volt. Egy tubákos dobozt vitt magával, amit időnként megszagolt. Télen a köpenyébe vitt, és kivitt a térre, hogy vegyek édességet, és megkóstoljam a bort a kórház feletti "Sciancaditta" kocsmában. Este visszatértünk Castrangiába.

Néha a nagybátyám elment próbálni a zenekarral, ahol harsonán játszott, majd megállt inni a fogadóban, és vidáman tért vissza vidékre. Castrangiától 500 méterre "Concettina, 'ntoia..."-nak kezdte hívni. Otthon közben a néni elkészítette a cserépedényt, hogy az állványon felmelegítse a vizet. A főzés felénél felöntött egy merőkanál forrásban lévő vizet, talán azért, hogy eltüntesse a bort. A nagynéném egy vasserpenyőben elkészítette a hagymát a paradicsommal, hogy fűszerezze a tésztát. A hagyma nem volt megfőtt, és hánytam. "Egyél, különben elveszem az övet és neked adom a holttesteket...".

Akkoriban egy velencei származású nő volt San Basilio szülésznője. Amikor télen megtelt a folyó, Michele bácsi a vállán vitte (ciancalea), hogy vásároljon a novarai gyógyszertárban. Otthon megállt, és azt mondta: "Antonia, adj neki egy kendőt, mert hideg van". Szegény néni, nem tudom, megértette-e, hogy Michele szeretője.

Most ötéves voltam, elszigetelten a vidéken, anélkül, hogy bárkivel is beszéltem volna, olyan lettem, mint egy vadállat. Mindenkit szégyelltem. Amikor Novarába mentünk, elbújtam, mert féltem az emberektől. A szomszédok felismerték ezt az átalakulást, ezért azt tanácsolták a nagybátyáimnak, hogy küldjenek óvodába. Szerencsére a bácsik meg voltak győződve. Így hát egy reggel a nagynéném elküldte Michele nagybátyámat, hogy vegyen nekem egy kekszet, és tegye abba a fehér szalmakosárba, amelyet apai nagymamám adott. A keksz mellé tett egy friss tojást. Elkísért a falusi apátság mellett található óvodába. Amikor az apáca kinyitotta az ajtót, hogy üdvözöljön, sikoltozni kezdtem. Elfogott a félelem, a földre dobtam a kosarat, a tojás összetört, és mindenhol beszennyezte a padlót. A nagynéném kemény veréssel megbüntetett, és hazavitt. Így az első óvodai napom az utolsó is lett.

Négy éves korom óta megtörtént, hogy a nagybátyám azt mondta: "Concettina, menj Novarába, és szerezz nekem carmierit (nyugtatót) a fejfájásomra." Rohantam az öszvérpályán, mint egy görény, átmentem a Greco kerületen, néha megálltam a szökőkútnál szomjoltani, és megérkeztem a "du Surcittu" gyógyszertárba. Ő, a gyógyszerész csodálkozva közölte barátaival, hogy rövid időn belül villámként megyek és térek vissza Novarába. Ötéves koromban elvittek Barcelonába távoli rokonokhoz. Ott láttam és hallgattam először a meglepetésemet... a rádiót! Egy boltba is elmentünk venni egy darab borsószínű ruhát. Az eladó asszisztens javasolta: - Vegyük meg a sapkát és a fehér sálát is -. Végül meggyőződtek, és az eladó lány adott nekünk két darab fényes kék és világoskék szatén maradékot. Másnap elvittük a szöveteket anyámhoz, aki pár nap alatt elkészítette a ruhákat. Vasárnap úgy éreztem magam, mint a novarai márkik és bárók lányai.

1941 telén, a háború kellős közepén apám, miután Szardínián végezte munkáját, egy barátjával úgy döntött, hogy egy északi városban keresi a szerencsét, és régi suszteri munkájával él. Volt a levegőben az az érzés, hogy anyám csatlakozni akar apámhoz, és engem ez annyira zavart, hogy egy nap bebújtam az ágya alá, levetköztem és megfigyeltem a leendő mellbimbók két rizsszemét varasodással, mert a nagynéném soha nem mosott meg. Erőszakosan leszedtem őket. Emlékszem, vért láttam, mert megsérültem. Felvettem a vászoninget, ami éjjel-nappal kellett, aztán a ruhát, és senki sem vette észre.

Indulás előtt az anya megpróbálta rendben elhagyni a nagyapa házát, és szegény egyedül maradt. Arra gondolt, hogy villanyvilágítást helyez be, akkoriban az urak kiváltsága volt. Korábban az "u lusu"-t köolajhoz használták. Michele bácsi fel volt háborodva: néhány nappal később sorra hívta a villanyszerelőt, és ő szerelte fel a lámpát a házába, így amikor a faluba mentem, én is élveztem egy kis lámpát a meredek falépcsőn. Amikor a mosdóba (latreába) kellett mennem, ami alapvetően egy egyszerű lyuk, ami a földszinten volt a laboratóriuma mögött, mindig egymás mellé rakták a koporsókat, amelyeket nagybátyám épített, hogy kérésre készen álljon.

1942. március 1-jén reggel kék szaténba öltözve, világoskék ujjal, nagybátyámmal és Tore nagyapámmal együtt elkísértem anyámat és kishúgaimat a Piazza di San Sebastianóra postán, azaz igen, busszal, amely elvinné őket a Vigliatore pályaudvarra. 4 éves nővére, Rosa nem akart felmenni, és a nagybátyja meggyőzésére azt mondta: - ha nem mész fel, ietto du piddi leszel - (adok két fingot).

Én, a legidősebb, nagynéném hatására, nem mentem el, és Novarában maradtam. Nem tudtam abbahagyni a sírást. Vigaszt kerestem nagyapám karjaiban. Ő is egyedül maradt, és aznap

vele maradtam, hogy társaságot tartsak. Körülbelül húsz nap múlva érkezett meg az anyától az első levél, amely az utazás sikeréről szólt. Apa megengedte neki, hogy találjon egy hangulatos lakást, a házban víz és egy gáztűzhely, ami újdonság volt számára. Folytatva a történetet, érkezése másnapján behívott egy fodrászt a házba, hogy divatos frizurát készítsen neki. A faluban szinte minden nő hosszú hajat hordott tupával. Egyszóval anyám életében először boldog és elégedett volt. A történet végén a nagynénémnek ajánlott. Biztosan nem Castrangiában képzelte a szenvedésemet.

Az indulásunk utáni napon Antónia néni visszavitt vidékre, és azt mondta a férjének, hogy vegye meg nekem az első osztályos könyvet, hogy megtanítsa írni, és októberben a második osztályba járhatok. Szegény én: Nem tudtam már játszani, de rúd- és számírással kellett töltenem az időt. Castrangiából időnként elment a tanárnő, amikor visszafelé tartott San Basilióból, ahol tanított. Máriának hívták, egy kapitány lánya volt, akit a nagynénje ismert. Megkínálta egy pohár vízzel. Közben megmutattam neki a füzetet, ő pedig megsimogatott. Elővett egy piros ceruzát a táskájából, és ráírta, hogy "brava". Micsoda öröm, micsoda boldogság látni, hogy dicsérnek, valami rendkívüli számomra. Napról napra melankolikusabb lettem, könnyögtem, hogy vigyenek el apai nagybátyáimhoz, nagyszüleimhez, de a nagynéném azt mondta, nem kell.

Félt, hogy elmondom nekik, hogyan bánnak velem és etettek. Valóban, az étel nem volt elég egy kislánynak, akinek növekednie és fejlődnie kellett: reggel adtak egy darab kemény kenyeret egy kis sajttal, délben egy paradicsomsalátát és két olajbogyót. Este, amikor a férje ott volt, Antónia néni tésztát főzött nyers hagymával készített rögtönzött szósszal. És ha nem ettem meg, megkockáztatom a verést. Néhány esténként tésztát és

babot, vagy egyfajta puha polentát főzött. Csak karácsonykor, újévkor, farsangkor és húsvétkor öltek meg tyúkot vagy nyulat. Januárban leöltek egy disznót, amiből csípös szalámit és disznózsírt készítettek, de csepegtetővel kellett elfogyasztani, különben nem lesz elég egész évre. A nagybátyám időnként vásárolt piszkos pacalt, amitől már most is undorodtam, vagy egy petrezselyemágra, a stigliole feltekeredett belek, amelyeket aztán megsütöttek. Valamennyi olcsó kaja volt, mert szerintük nem szabad pazarlónak lenni, mint a nagyszülők, és folyton azt hajtogatták nekem: - Na látod, mindig tele van a serpenyőjük kolbásszal és alaphalakkal, esznek-isznak. Távól kell maradni azoktól az emberektől - mondták -. A nagybátyáim attól tartottak, hogy más rokonok rávesznek, hogy ragaszkodjak anyámhoz és apámhoz a kontinensen. Olyan keményen dolgoztak, hogy megutáljam őket, hogy néha, amikor találkoztam velük, a szememre tettem a kezem, hogy ne lássam őket.

Eljött a szeptember, és le kellett vizsgáznom a második osztályba. A nagybátyáim elvittek a faluba, megbeszéltek a házmesterrel, hogy figyeljen rám, a második osztályos tanítónővel és a vizsgabizottság tanárával. Mindannyian tojást hoztak ajándékba, hogy biztosítsák az előléptetésemet. Soha nem érintkeztem ezekkel az emberekkel, az osztályteremben több kétülékes faasztal volt tintatartókkal. Más lányok is voltak velem, akik javítóvizsgát tettek. Rávettek, hogy a táblán oldjam meg az összeadást és a kivonást. A tintatartók és a tábla is teljesen új volt számomra. Remegtem, mint a levél a félelemtől és a zavartól, nem tudtam, hogyan oldjam meg a műveleteket, mert Antónia néni csak egytől tízig tanított meg írni a számokat. Aztán megkértek, írjak egy mondatot, egy kis gondolatot a füzetbe, de nem tudtam, hol kezdjem. Amikor ezek a bajok elmúltak, a portás hazavitt. A nagynénje megkérdezte tőle, hogy

sikerült a vizsga, mire a portás azt válaszolta, hogy nem ment túl jól, de a végső ítélet a tanároké.

Meglepő módon pozitív lett az eredmény, és felvettek a második osztályba: iskolába készültem, de előkerült a kötényprobléma. Michele bácsi előző nap elment a boltba, és vett egy maradék fekete szövetet. Antónia néni egy napon belül egyenruhát csinált nekem. Az aktatáska megvásárlásához több pénzre volt szükség. A nagybátyáimnak volt pénzük, de volt bennük a spórolás rögeszméje, így ő, a fősvény ember, rákapott a dologra, és készített nekem egy rétegelt lemezből készült aktatáskát ablakpocsos. Még tollat sem vettek nekem. A nagybátyja egy vékony fadarabból készített egyet, amelynek végére egy hegyet rögzítettek. A két füzet és a ceruza nem tudta pótolni őket, erőszakkal kellett megvenni őket. 1942. október 1-jén a nagynéném elkísért az iskolába. Először a podestába ment, hogy születési anyakönyvi kivonatot kérjen, amit az iskola kért, mert nem voltam órában. A tanárnő tele volt kedvességgel, együttérzéssel fogadott, de talán azért tartottam tőle, mert a jobb karja helyett gumiprotézis volt az apja térsztagyarában gyerekkorában történt baleset miatt. Az első padokban kaptam helyet. Új társaim, akik előző évben nem láttak, felkeltették az érdeklődésemet a jelenlétem, és azt motyogták egymásnak: - Ma cù ievi ez a sicca-sicca oka? - (Ki ez a vékony, sovány kislány?). Nagyon megijedtem és szégyelltem, nem tudtam kinyitni a számat és nem is válaszoltam azokra a kérdésekre, amiket a tanárnő szeretettel feltett.

Vad gyerek voltam, és nem volt bátorságom kérni, hogy menjek ki pisilni, egyszer pedig bepisiltem magam. Így amikor hazaértem, a nagynéném megvert, mert ki kellett mosnia a ruhámat, ami mindenesetre nem szárad meg másnapra. Teltek a napok, és mindig ugyanaz történt. Amikor a nap közepén

megtudta a tanárnő, kiküldött wc-re, de néha elfelejtette, és újra megcsináltam. A társak figyelmen kívül hagytak és elkerültek, mintha kínos lettem volna, és meg sem próbáltak barátkozni velem.

Ismerték egymást, mert a faluban találkoztak, míg nekem csaknem egy órát kellett gyalogolni, hogy a vidéki házhoz érjek, így nem volt alkalmam barátkozni velük. A bácsik csak vasárnaponként jöttek a faluba, hogy barátokkal találkozzanak, és eltöltsenek velük néhány boldog órát egy üveg bor előtt. De a néni legtöbbször otthon maradt, hogy munkamegbízásokat fogadjon a férjének. Hatéves koromban a hosszú felfelé vezető ösvévpályát jártam. Félúton megálltam, hogy felvegyek egy csokor ibolyát levelekkel körülvéve, hogy felajánljam a tanárnak.

Kimerülten érkeztem az iskolába. Délután kabócák fülsiketítő csiripelése és perzselő nap kíséretében tértem vissza a vidékre, anélkül, hogy élő lélekkel találkoztam volna.

Bezárkóztam ebbe az ólba, és egyedül maradtam, hogy magamról fantáziáljak abban a nem túl derűs légkörben a velem szemben egyre szigorúbb nénivel. A bácsi munka után szinte mindig bement a kocsmába, és késő este jött haza, mindig részegen. Néha, a szokottnál is borúsabban, eltévedt, és nem jött haza. A nagynénje és néhány szomszédja lámpások fényénél kereste őt az éjszaka közepén a patak mentén. Amikor a földre rogyva találták rá, rávették, hogy menjen haza.

Közben semmi jót nem tudtam csinálni az iskolában. Az első negyedév végén a tanárnő kiosztotta a jegyzőlapokat, majd a faszcs jelvényekkel és sajnos az összes tantárgy hiányával: az én bizonyítványom volt a legszegényebb az osztályban. A nagynéném biztatására elmondtam neki, hogy a többi jegyzőkönyv is olyan, mint az enyém, és a néni majdnem elvette a csalit. Így hát nap mint nap biztattam magam, és az órán

próbáltam barátkozni néhány osztálytársammal. Meg akartam közeledni hozzájuk, de kizártak a beszélgetéseikből, talán azért, mert a szemükben szegény vidéki lány voltam.

Harmadik fejezet - Játékok a homokon



A Castrangiában magányosan eltöltött években nem telt el az idő, mert egész nap csak a madárscicsergést lehetett hallgatni, nyáron pedig a kabócák fülsiketítő csiripelését, amikor a cikázó pályán a sirokkó besurrant a tengerből. a patakról, és felgyújtotta a völgyet. A vidék állatai a barátaim voltak. Szóval álmodozással töltöttem az időmet. Saját világot csináltam azokból a figurákból kiindulva, amelyek az ég háttérében vagy a fák ágai között tűntek fel nekem: vadállatok, akik beszéltek, lovagok, akiket a Rocca Salvatesta peremén sorakoztam fel, majd a varázslómmal. erőket buktattam őket, néztem őket a félelemtől megsemmisülve. Aztán a Sziklát sárkánnyá változtattam, amely hirtelen levált a hegyről, és a magasba repülve rémületet keltett az egész vidéken. Átalakítottam a felhőket, amelyek repülő csónakokká váltak, és az égen utaztam, gondolva arra, hogy túlmegegyek a távoli tengeren, ahol anyám és nővéreim vártak rám. A patak vizéből kibújó és felduzzadt rákok óriási állatokká alakultak, amelyek a patakban előrehaladva a növényeket is kitepték.

Néha eszembe jutott Antonia nagynéném kellemetlen arca.

Nem szeretett, nem szeretett és én utáltam őt: anyám a nővére bízott, de azt is megígérte, hogy egyszer majd eljön és elkap: ezért másztam fel gyakran fára, pásztázta a horizontot, abban a reményben, hogy látni fogja, ahogy egy fehér ló hátán érkezik apámmal. A szomszédos San Basilio és Vallancazza falvakban a férfiak mind elmentek. Csak nők, gyerekek és néhány idős ember maradt. Csendes falvak voltak, amelyeket az élet alig érintett. Az idő megállt, és az emberek azt hitték, hogy minden megváltozik, hogy egy napon, amikor a háború véget ér, a civilizáció diadalmasan behatol a szétszórt, halott, rozoga házak raijába. Szerettem volna, ha vannak barátaim, hogy nem vagyok egyedül és elhagyatott, hogy megvédhessem, tudjam, hogy ebben vagy abban a házban lelhetek menedéket. Nem is volt jogom azt mondani, hogy család nélkül vagyok, hogy a szüleim messze vannak a tenger túlsó partján, azon a végtelen kékségen túl, hogy köztem és közöttük olyan, mint egy magas és járhatatlan hegy. Ehelyett kénytelen voltam a nagynénémnél élni, aki bántalmazott engem. Amikor rá gondoltam, és láttam, hogy megjelenik, bosszantott azzal a durva, brutális hanggal. Egy hang, amely kiabál, kiabál, sérteget és kiabál.

Még az állatok is féltek a hangjától. Csak a férjével együtt engedte le a címerét, és hangja teljesen megváltozott, birka bégetéssé változott. A nagynéném azt hitte, hogy egy kislány nem érti, mi történik körülötte. Nemcsak mindent értettem, de ráadásul nem is maradtam néma vagy passzív. Állandó küzdelem volt. Végtelen és kimerítő küzdelem. Időnként elgondolkodtam a jövőn: ő öreg volt és tehetetlen, én fiatal és erős, de mindennek ellenére nem bántam volna vele rosszul, ez nem volt része a természetemnek.

Néha megközelítettem a folyót, ahol olyan embereket találtam, akik elmentek ruhát mosni, lisciát csinálni, vagyis kimosták az

ágyneműt, takarót, először mindent hamuba áztatva. Vagy amikor a nyírási időszak után eljöttek kimosni a birkagyapjút, és a napon szárították, hogy fehéritsék, majd betömik vele az ágymatracokat. Elmentem összeszedni a part kövei között megmaradt pelyheket és felöltöztetni velük a rongybabámat. Amikor nem tudtam, mit csináljak, elkezdtem felemelni a köveket a patak partján, hogy a garnélarákokat keressem, és mesteri tudással a fejem fölé akasztottam őket ujjaimmal, nehogy a karmaikkal megcsípjék az ujjaimat.. Hazavittem, és este, amikor a nagynéném rágyújtott, megsütöttem és megettem: számomra ez egy különleges vacsora volt. Néha a rákok helyett, amint felemelték a követ, kis réműlt békák ugrottak felfelé, függőleges ugrással, amitől félve ugráltam. Azt hittem, hogy a játszótársaim, és néha még sajnáltam is, hogy egész éjszakára egyedül kell hagynom őket a sötétben. Amikor este haza kellett mennem, hangosan kiáltottam Michele bácsinak, kihasználva a visszhangot, ami a völgyben keletkezett. Néha nyáron, amikor a Scardino család lakott egy házban, feljebb a völgyben, meglátogattam őket. Mimmával játszottam, aki a legfiatalabb volt a testvérek közül.

Pippo székeket és asztalokat épített a babáknak. Milyen jó volt együtt tölteni néhány órát. Reggel hívtak, amikor a folyó túlsó partjára mentek tejet venni. Megvolt a vödrük, amit meg kellett tölteniük, "Concettina" elégedett volt azzal, hogy látta, ahogy fejik. A tehenek úrnője, Micca a Cappellea megsajnálta és megkínált egy fél pohárral. A nagynéném házában évente kétszer láttuk a tejet: amikor a kekszet készítette, és húsvétkor, amikor a galambokat készítette a színes karikás tojással. Amikor felforrt a tej, az utolsóig lefölköztem. A tájház szobájában ott volt a bácsik ágya, ha lehetett ágynak nevezni, két vasrácsra rakott deszkákkal, szalmamatracal, mivel a lószört Novarában

hagyták. Egy raklapon kellett aludnom, csak egy régi katonai takaró, zsíros és kopott. Vászonnadrágon feküdtem le, amit nappal is bugyi nélkül hordtam. Nem lehet leírni azt a hideget, amit minden este éreztem. Eső esetén konténereket kellett elhelyezni, amelyek a tetőről behatoló víz összegyűjtésére szolgáltak. Ha éjjel pisilnem kellett, ki kellett mennem a házból, és a lépcső közelében kellett megtennem. Ha nem venném észre, mert álmodoztam, és szalmamatracban csináltam, akkor reggelente egy kupac hordót is vittem volna. Antónia néni is ugyanabban az ingben ment aludni, amit nappal is hordott, miközben Michele bácsi úgy kuporgott, mint az anyja.

Az elalvás szertartása a szokásos rituálé szerint zajlott: először én feküdtem le, majd a néni került sorra, majd a bácsi levette a nadrágját és a csíkos vászonnadrágját. A nappal viselt meglehetősen bő inggel az ágy felé indult, lekapcsolta a fal melletti asztalra helyezett petróleumlámpát. Én, aki huncutkodó voltam, úgy tettem, mintha nem néztem volna, és amúgy is lestem: amikor lehajolt, hogy eloltsa a lángot, amit láttam a falra vetülve, mint egy kínai árnyékot, a sziluettjét a lógó din-donnal. - Ó, milyen klassz! - mondta, mert a sok bor, amit ivott, annyira felforrósította. Az ágyuk mellett volt két fejhallgató, vagyis két nagy nádkosár, ahol a szárított fűgét tartották. Koszos, zsíros rongyokkal takarták le őket, és ezek fölött nagybátyjuk tiszta nadrágja volt. Az ágyam melletti ládában kenyeret és sálat tartottak, amit a fejemre tekertek, amikor télen iskolába mentem, a fehérneműmet és a nagynénémét. Csak vasárnap használtam őket, amikor Novarába mentünk misére. Azt mondták a bácsik, hogy ne tegyük vidékre, mert hiába használtuk volna el.

Januárban megölték a disznót. Kolbászt készítettek, a disznózsírt megsózták. A megfőtt lábakat disznózsírba mártott cserépedényben tartották. Általában májusban fogyasztották friss

babbal, mert hagyományosan nem lehetett korábban enni. Egyszer, április volt, kértem a nagynénémtől, mert nagyon éhes voltam, és nem tudtam, mitévő legyek kenyérrel. A nagynéném elkezdett kiabálni, hogy megőrültem. Egyik nap, amikor visszatértem az iskolából, az öszvérút mentén találkoztam Ofeliával a nővérével. Elvesztették anyjukat, és apjukkal együtt tértek vissza Franciaországból.

Sokkal sápadtabbak voltak nálam, megsajnáltam őket, és azt mondtam nekik: gyertek be, ahol lakom, ebben az órában a néni vizet vesz, a kemencében van egy fazék étellel, vidd, etesd meg magad, de aztán ne ne mondj semmit senkinek.- Megköszönték, és az éhségtől hajtva habozás nélkül követték a tanácsomat. Májusban, amikor a nagybátyáim megfőzték a babot, elmentek a disznólábakért, és helyette csak a serpenyőt találták meg a disznózsírral: természetesen azt gondolva, hogy én vagyok az, napokig dühöngtek ellenem, hogy fizessek. Akkor nagyon büszke voltam, mert először volt az a kellemes érzés, hogy megnyertem egy nagy csatát a kapzsiságukkal szemben. A higiénia hiánya miatt a bolhák zavartalanul uralkodtak az egész házban. Éjszaka megsúrták a nyakam, a nagynéném pedig minden este megkent olívaolajjal, hogy a bolhák ne szívják a véretem. Reggel a nyakam festettnek tűnt. Mint a nagynénémnek, nekem is tetvek voltak, nem szoktam hozzá a hajmosáshoz. A nagynéném viszont fürtöket csinált a hajamba, és hogy a helyén maradjon, bekente vízzel és cukorral.

Az osztálytársaim viszont mindig tiszták voltak. Még a legszegényebb sem volt olyan koszos, mint én. A tanárnő is hozzájárult a marginalizálódás munkájához, azzal, hogy mindenkitől kidobott a hátsó sorban. A testem leírhatatlanul koszos volt. Évente egyszer mostak meg a folyóban, a Ferragosto fesztivál alkalmából, ami a város legfontosabb

ünnepe. Egyszer, amikor anyámra gondoltam, hét éves voltam, beleestem a kályha forró hamujába. Megégettem a jobb kezem, és a néni nem vitt el orvoshoz, de minden nap kezelt gyógynövényekkel. Két galambtojáshoz hasonló buborékom volt, felkiáltottam a fájdalomtól, de nem mozdult. Úgy láttam, mintha egerek ették volna meg.

Csodával meggyógyultam pár hónap után, és továbbra is tartom a jelet. Iskolai időszakban, amikor egy vasárnap az erkélyen voltam, egy lefelé jövet kislány megkérdezte, nem akarok-e elmenni vele katekizmus órára Signorina Vincenzinához. Nem tudtam mi az, mert a nagynéném csak a legfontosabb ünnepek alkalmából vitt el misére, nem értettem, mit jelent templomba járni. A házunkkal szemben lakott egy pap, Buemi atya, de nagyon ritkán találkoztam vele, és kelletlenül néztem rá. A nagynéném folyton azt hajtogatta nekem, hogy hányingerem van: "Ha beszélsz vele, az a pap kivágja a nyelvedet." Én azonban engedélyt kértem és váratlanul kaptam is, hogy katekizmusórákat vegyek. Azonnal jól éreztem magam ebben a környezetben. A kisasszony adott nekem egy füzetet és egy folyóiratot. Óriási örömet éreztem, amikor Jézusról hallottam. Egy nap azt mondta, hogy fel fog készíteni az elsőáldozásra. Otthon beszéltem róla, és azt mondták, még túl fiatal vagyok. Azt válaszoltam hazudva, hogy a csoport összes lánya megcsinálja. Valójában már konfirmáltak, de a kisasszonnyal megegyeztünk, és megbeszéltük a dátumot San Nicola papjával: Corpus Christi napját.

Felmerült a fehér ruha problémája, de valaki értesítette a nénit, hogy az apácák bérelték. Eljött a várva várt nap: reggel elkísért a templomi böjtre. Feltételezte, hogy ott vannak a többi lány is, mert soha nem kezdeményezte, hogy kapcsolatba lépjen a katekizishölgygel. Amikor rájött, hogy egyedül vagyok,

megsértett: - Hazug, durva -. Aznap reggel a tanárom is másokkal volt misén. Néhány jelenlévő nő megnyugtatta. Megérkezett a pap és kézen fogva vitt a sekrestyébe gyónni. Olyan gyönyörű szavakat mondott nekem, amilyeneket még soha nem hallottam. Úgy éreztem, mintha a mennybe repülnék, és azt mondtam magamban: - Nem igaz, hogy a papok kivágják a nyelvüket, ellenkezőleg, tudják, hogyan kell megérteni egy kislány szenvedését -. Ha tehettem volna, örömmel megöleltem volna és megcsókoltam volna.

Öt Üdvözlég Máriaát mondott vezeklésképpen, és visszaültem a helyemre. A nagynéném azonnal megkérdezte, mit mondtam a papnak, hogy ennyi ideig ott maradtam, én pedig: - A kisasszony megtanított arra, hogy a gyónás titkos -. - Igen, de először el kell mondanod - erősködött a hárpia. Semmiképpen. Volt szentmise, úrvacsora, és amikor elmentem, arra kényszerítettek, hogy kezet csókoljak a nagybátyámnak, és azt mondjam: - Kérlek, áldj meg -. Nagyapámmal kezdtem, mindig ugyanaz a mondat, aztán körbejártam az összes rokont. Gaetana néni adott nekem egy füzetet. Éhes voltam, de senki nem kínált enni. Általában a ceremónia után az volt a szokás, hogy bementünk a bárba a kekszes gránitáért, de megfogta őket a spórolás mánia: délben ettünk egy tányér tésztát, délután pedig a fotóshoz, mert rokonok javasolták, hogy küldjenek egy fényképet anyáról.



Elvégeztem a második osztályt, és nagyon alacsony jegyekkel teljesítettem. Abban az évben egész nyáron vidéken kellett maradnod. Kifogásoltam: - Legalább vasárnaponként el kell mennem a misére, meglátogatni a nagyapámat, aki egyedül van -. Nagyon jó ember volt, asztmában szenvedett. Lánya elhanyagolta, részben hanyagságból, részben mert a férje kondicionálta, aki mindig haragudott szomszédaira, rokonaira, apósára.

Elvittem a szennyest kimosni, és titokban elvittem a néninek Micherilloból, különben baj lesz. Nem is érzett szeretetet az apja iránt: egy nap egy féltestvére eljött Castrangiába, hogy jelentse, hogy meghalt. "Ha nem mész el, viszek egy cauci-t, hogy curo (rúgd a feneked)" - mondta neki.

Amikor buli volt a faluban, a zenekar tagjait a "pezzo duro"-val, a különleges állagának köszönhetően ún. fagylalttal kínálták. Michele bácsi, soha nem értette, hogy ez azért van-e, mert nem szereti, vagy azért, mert a nagylelkűség szokatlan gesztusára kényszerítette. Látva, hogy elmegyek, felhívott: "Concettina,

gyere és igyál egy fagyit". Így hát megragadtam az alkalmat, hogy valami jót élvezzek azokon a ritka alkalmakon.

Nem sokkal ezelőtt Dr. Cosentino di Baceno emlékeztetett egy részletre, amely elveszett az emlékezetemben. Amíg a zenekar végigjátszott a város utcáin, a gyerekek megpróbáltak csatlakozni a felvonuláshoz. De ahhoz, hogy igazolják jelenlétüket, szükség volt egy összetevő "ismeretére". Ennek bizonyítására a kabátja zsebében tartotta a kezét. Ily módon Michele nagybátyámat követtem, míg Gianni Cosentino, egy általános iskolai tanár fia, apátlan, a vezér zsebében tartotta a kezét.

A háború közepén néhány bomba zuhanni kezdett Novarában. Mindenki elszökött, és néhány ismerősünk Castrangiába menekült nálunk. Számomra ez egy buli volt, mert társaságban lehettem. Időnként hallani lehetett a repeszek sípját. A tragikus hír arról is érkezett, hogy az orlandói cukrászda tulajdonosának fiát széttépte egy bomba. A negyedszer terhes domodossolai anyja egyedül maradt Rosával és Antoniettával. Apámat visszahívták Szicíliába, hogy legyen bersagliere. Néhány hónappal elutazása után megtudta, hogy édesanyja egy Emma nevű lányt szült, és lehetősége van hazatérni, mivel négy gyermeke miatt várhatóan mentességet kap.

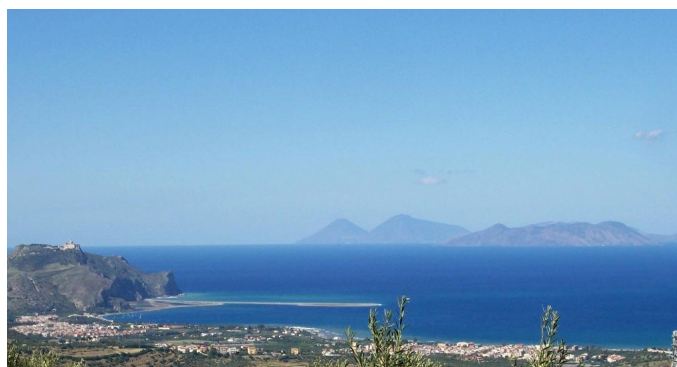
Sajnos, amikor Domodossolába érkezett, keserű meglepetésben volt része: Emma 12 nap után nem élt. Két nappal később vissza kellett térnie a frontra. Néhány hónappal később - a szeptember 8-át követő bizonytalanság és bizonytalanság időszaka volt - sikerült megszöknie a katonai szolgálatból, és visszatért Novarába, és várta a háború végét, hogy édesanyjához csatlakozzon. Kis cipészboltot nyitott. Minden nap elmentem hozzá. Félénk, de a koromhoz képest agyafúrt, az

a megérezésem volt, hogy a papa egy férjes asszonnal fog lefeküdni, de egy katona férjgel. Egyik nap beléptem a Piazza Bertolami lejtőjén lévő pénztárba. A szomszéd apával beszélgetett. Mutató- és középső ujjammal lecsaptam, hogy kivájjam apám szemét, aki megcsalta az anyámat. A szomszédnak sikerült visszatartania, míg apám mosolyogva azt mondta nekem, hogy "törödj a dolgoddal". 1944-ben született egy barna gyerek, olyan göndör, mint ő...

Badiavecchiában az apai nagyapa gyomorrákban betegedett meg. Engedélyt kaptam a nénitől, hogy elmenjek hozzá. Gyakran jöttem le Castrangiából, és sétáltam végig a folyó mentén. Emlékszem rá az ágyban, derüsen. A nagymama még mindig a bolttal volt elfoglalva, és kevés időt tudott vele tölteni. Egy olajágot adott a kezébe, hogy elüzze a legyeket, de a férfi rosszabbodott, és már nem volt ereje, én pedig elüztem őket. 1944. november 2-án, 66 évesen a mennybe repült. Apa még mindig Szicíliában volt. A bácsik is részt vettek a temetésen.

Időnként kaptam egy-egy levelet anyámtól. 1945-ben apám visszatért Domodossolába, és 1946-ban megszületett Giuseppe bátyám.

Negyedik fejezet - Olaj, pókháló és a gonosz szem



A háború dúlt az egész világon, nehéz volt a kommunikáció, és soha többé nem hallottunk anyától. Szerencsére apámat visszahívták Szicíliába, hogy csatlakozzon a Bersaglieri alakulathoz, és amikor néhány nap szabadsága volt, eljött hozzám. A háború miatt sokan voltak vidéken. A kitelepítettek általában két hétig maradtak, de aztán a várost bombázás fenyegette, és inkább vidéken maradtak egész évben.

Időnként menedéket kerestem azokhoz az emberekhez. Volt egy négygyerekes család, akik ennivalóhiányuk ellenére is mindig jó hangulatban voltak. Láttam a nagybátyáim mohóságát, akik annyi szárított fügét birtokoltak, és nem adtak senkinek: vettem egy jó marékkal, és titokban elvittem neki. A bab egy részét, amit reggelire adtak, megspóroltam nekik. Még kemény kenyér is: egy szelet, amit a nagynéném a zsebembe tett iskola előtt, megosztottam a gyerekekkel, és cserébe adtak néhány lapot, hogy írjak, játékokra készítették a hintán, és egyikük megépítette a játékokat, székek és ágyak babáknak, amiket nekem és a kishúgának szánt, míg a nővére rongybabákat készített nekünk.

Előfordult, hogy lementem a folyóhoz, ahová a környékbeli asszonyok elmentek hamuval kimosni a ruhájukat, én pedig állva csodálkoztam a víz melegítésére gyújtott tüzőn egy két nagy kövel felemelt edényben. Soha nem láttam a nagynénémet ilyen műveleteket végrehajtani. Alig mosakodott vagy ment a folyóhoz, amikor senki nem volt a közelben, nehogy megmutassa zsíros és nagyon piszkos ruháit.

Máskor megfigyeltem azokat az asszonyokat, akik két-három napig az otthon szőtt vászonruhát terítették a kövekre. Megnedvesítették, és hagyták száradni a tüző napon, amíg kifehéredett. A nagynéném mindig hívott otthon, de úgy tettem, mintha nem hallottam volna. A háború idején a meny is visszatért Torinóból egy kislányával. Salvatore, a mostohafia iránti tiszteletből úgy bántak vele, mint egy királynővel. Ezalatt a faluban maradtak, és erre az alkalomra a néni előhozta az illatos szappant, vászontörülközőket, edényszárítót, terítőt és szalvétát, hogy jó benyomást keltsen. Ehelyett úgy bántak velem, mint egy szolgálólánnyal, elküldtek ügyeket intézni és vizet venni a szökőkútból, mert vendéget küldeni szégyen volt.

Eljött a karácsony, és az északi szokások szerint reggel a menyasszony gyönyörű ajándékot talált a Gyermekek Jézustól a lányának: egy gyönyörű edénykészletet és csészealjtal egy babának. Örültem neki, de ugyanakkor kitört belőlem a düh, mivel soha nem történtek ilyen dolgok velem. Egyre gyengébb voltam. Volt szőlő, de jaj megenni: ki kellett préselni a borért. Csak azt lehetett megenni, amit a szomszédoktól loptak. A mogyorót gyűjtötték, de eladni. Titokban ettem, mint a mókusok az erdőben. A nagybátyáim csak karácsonykor és húsvétkor vettek tejet, hogy kekszeket készítsenek, én pedig kanállal lefölköztem, míg felforrt. A nagynéném ritkán készített nekem tükörtojást. Sokszor reméltem, hogy megsüti nekem: "Tegyük el

így, ha lesz egy kis tyúkhúsunk (egy messinai fiatalember volt, aki a vidéken járt tojásokat gyűjtögetve, frissnek adta ki)" eladom őket, és megkapom a pénzt. Két hónapig gyűjtötte a tojásokat, majd eladta.

A messinaiak, akik megvásárolták a tojást, valószínűleg egy fiókat tartanak a kezükben. A fűgét kortyolgatni kellett, csak keveset lehetett enni, a többit a napon hagyták száradni, hogy eladják vagy télre megtartsák. Október hónapban este szép gesztenyét tartottak. Ha maradt néhány hámozott, a nagybátyám otthagya a kis szobában az asztalon (nem a tányéron, hanem a lámpából csöpögő olajtól zsíros szönyegen) és reggel, amikor négykor felkelt, menj dolgozni, felébresztett és felém nyújtotta a gesztenyét azt mondta: "Reggelitek". Engedelmeskedtem, és éhségből megettem őket, de olaj ízük volt, és elkerülhetetlenül megfájdult a hasam. A bácsi körbe-körbe dicsekedett: - Imádom az unokahúgomat, még a gesztenyét is elkészítem, amikor még késő este van -. Valójában a nagybátyámnak gyűlölet volt a szemében. Néha sárgák, tűzpirosak voltak, amikor dühös volt: bár kicsik voltak, ezek a szemek behatoltak az arcába. Kicsik és mélyek voltak, mint a keskeny lyukak, ahonnan kiszabadul a gyűlölet. Eközben a vérhas és a férgek diadalmaskodtak. A nagynéném időnként adott egy teáskanál petróleumot. Ez távol tartja a férgeket, motyogta, hogy meggyözze magát... majd a "prichentu"-val kezdte: - Mazzai un vermu gruossu quennu ìa pagana, ùa u mazzu chi sugnu all Christian. O luridì sentu, o tuesday sentu, o mercuridì sentu, o giuvidì sentu, o vinardì sentu, o sabutu sentu, matteia du jurnu di Pasqua u viermu sturdudu a tierra casca.-

(Pogány koromban megöltem egy kövér kukacot, és most keresztényként ölöm meg. Nagyhétfőn, Nagykedden, Nagyszerdán, Nagycsütörtökön, Nagypénteken, Nagyszombaton, Húsvét napjának reggelén a kábult féreg

a földre esik).

Nem tudom, hogyan tudtam túlélni.

Itt nyitunk egy zárójelet.

Sok év után elkapott a hasfájás. Röntgenre akkora gépekkel jártam, mint egy szoba. Adtak egy kis fehér papucsot, hogy megnézzem, nincs-e fekély. Sajnos nem láthattál semmit. A radiológus azt mondta, hogy gyomorhurutról van szó, és adott néhány csillapítót a fájdalom enyhítésére. Odáig jutottam, hogy egy kanál vizet sem bírok megszívni. Körülbelül ötven éves voltam. Paolo, Armando di Piacenza barátja azt javasolta, hogy vigyen el egy szakemberhez. Ő is eljött Mazzeo doktorhoz. A gasztroszkópos műszer nem tudott túljutni a torkon. - Nem tudom, hogyan kell megmenteni ezt a nőt - mondta az orvos -, a pylorus zárva van. Az összes ember, aki a gyomortükrözést végezte, a saját lábán kísérték a szobából. Én hordágyon IV-vel. Az orvos két hónapig tartó erős kúrát írt fel nekem. Amikor visszatértem, a hangszer még mindig nem ment át. Egy másik kúra még erősebb három hónapig.

Öt hónappal az első látogatás után a műszer elkezdett áttörni a pyloruson. "Csoda!" - mondta Mazzeo doktor. Miután eltávolították a csövet, sok kérdést tett fel nekem, hogy megértsem, ez valami veleszületett vagy okozott-e. Sírni kezdtem: "Talán az a petróleum, amit Zizi adott időnként a férgekért." Az orvos a hajába túrta a kezét: "Olaj? És még élsz!". Folytatva a kezeléseket, időnként megismételtem a gyomortükrözést.

Köszönet Dr. Mazzeo-nak, aki megmentette az életemet, sok év után már csak egy kis visszatartó gyógyszerrel is élvezhetem az ételt.

Amikor valaki felhívta az erkélyről, a nagynénje forgatta a fejét. Ezután azt tanácsolták neki, hogy éhgyomorra vegyen be egy kis pohár ferrokint. Meggyőzte a férjét, hogy vegye meg, és reggel adott nekem is egy pohárral.

Abban a házban ráadásul a babona is uralkodott. A bácsinak mindig fájt a feje a lenyelt bortól, de szerinte valakinek a gonosz szeme volt az ok. A feleségének könyörögnie kellett: vett egy tányér vizet, öntött egy kis sót és egy csepp olajat, majd a fejfájás elleni prichentuval kezdte: - Oglu biridittu, oglu santissimu, trasi ta sta casa e scaccia stu marocchiu, oglu biriditto szállj ki és hajtsd el ezt a mammukkát... (Áldott olaj, szent olaj, lépj be ebbe a házba és üzd el ezt a gonosz szemet, áldott olajat, erősödj meg és üzd el ezt az ördögöt...).

Ez az áldott olajfolt, amint kitágul, hitük szerint a gonosz szem. Kicsit később a szoba négy sarkába szórták a vizet, és a fejfájása elmúlt.

A sebek gyógyítására a pókhálót olajjal, a húsleves elkészítéséhez pedig egy darab húst társítottak. Ez a szörnyű keverék, azt mondták, tévedhetetlen! Reggel adtak egy pohár vizet magnéziával. Egy idő után minden dideregve ki kellett mennem a hidegbe, hogy kiszabadítsam magam. Amikor felépültem, elküldtek egy nőhöz, aki bűvésztrükköket játszott: egy cérnával végigmért tetőtől talpig, és ugyanilyen mértékkel a vízszintes karjaimat. Ha egy darab hiányzott, az elkerülte a halált abban az évben.

Még akkor is, ha a bácsik a maguk módján hittek Istenben, a szentekben, a Madonnában. Minden év szeptember 8-án gyalog mentek Tindariba, a várostól mintegy negyven kilométerre lévő fekete Madonnának szentelt szentélybe. Ötéves koromtól kezdve ezt a vezeklést kellett végeznem.

Az előző napi Tindari-szentélybe tett zarándoklatok alkalmával a néni rongyokból készítette a sapkákat (papucsokat). A bácsi pontosan elment vadászni, és hazahozott egy-két vadnyulat főzni. Hogy jó benyomást keltsen, a néni töltött padlizsánt is készített. Benézett a tükörbe, és megtörölte az arcát egy ruhával. Abban az időben a "Dove sta zazà, my beauty" című dal volt divatos, amitől megszoktam, hogy "zizi"-nek hívom.

Este tizenegy körül indultunk Tindariba, hogy hajnalban megérkezzünk. Gyengeségem miatt fáradtan és kimerülten sokszor kértem egy kis friss vizet, de nem a bódékból vették, mint a többi fáradt ember: sorba álltak a templom mellett található egyetlen szökőkútnál, ahonnan meleg víz. kiömlött, nem segített lecsillapítani a hőséget. A hagyomány szerint csicseriborsót, fava babot és cannelline babot vásároltak, majd elmentek a misére, elimádkozták a Madinuzát, kifelé pedig találkoztak a falubeliekkel és atyai rokonaimmal. Délben elmentünk enni a környező olajfák alá. Kár, hogy ennyire fáradt voltam, sőt azon a napon mindig voltak étvágygerjesztő ételek, hogy jó benyomást keltsek a barátok előtt. Ebédben kemencében főtt vadnyúl volt, amire pár este a nagybátyám mindig elment vadászni, töltött padlizsán és paprika, szőlő és házi keksz. A hazajutáshoz a barátok eszközt használtak: autót vagy lovas kocsit. Néztem, már beletörődtem, hogy újra járok. Csak ha volt bácsi, engedhettem meg magamnak, hogy lovagoljak, különben fájdalom volt.

Ötödik fejezet - A baglyok



Még mindig a vallás témájában, mivel a nagybátyám egy testvéri közösség tagja volt, kötelességük volt gyónni és kommunikálni virágvasárnap a San Giorgio templomban. A szertartásra hajnali ötkor került sor, a pap először egy kápolnában gyóntatta meg az összes férfit, majd elindult a nők gyóntatószéke felé.

Amikor a vastag fekete kendőt viselő nénire került a sor, a ruhadarabot a rostély közelében vitte, hogy minél jobban takargassa magát: úgy tünt, kamillateát kell szívnia. Bevallotta, majd: - Most rajtad a sor - mondta nekem. Még ha év közben szerettem volna is gyónni, nem tudtam. Nagynéném szidott: - Nem szabad gúnyolódni az Úrral, elég egy évben egyszer, különben nem vagy méltó arra, hogy elvegyed az ostyát, mert a szemekkel is véthetsz -.

Kilenc óra körül szentmise, úrvacsora és azonnal haza. Szokás szerint hiábavaló okokból a nagybátyja szitkozódni kezdett, ideges köhögés támadt. Leírhatatlan jelenetek történtek: ha aznap valamiért szüksége volt valakinek, nem tudott köpni, különben kidobta az Urat a szájából. Ha szerencsétlenség történt, fogta a kancsó fedelét, beleköpött, és újra itta a folyadékot vízzel és cukorral. A nagyhéten az emberek még

éjszaka is a faluban tartózkodtak, hogy részt vegyenek a szerzetes esti prédikációin. Csütörtökönként galambok készültek, különböző formájú keksztészta, vízzel főtt kemény tojással és karikával, mérgező színezőanyaggal. Nagypénteken délelőtt, böjtkor minden búzacsírával ékes templomot meglátogattak, majd lenyeltek három unokaöccslevelet (igen intenzív illatú gyógynövény), ami egész évre jó közérzetet garantált.

Nem kellett napközben dolgoznod, hogy ne bántsod a keresztre feszített Jézust, ha megvarrnád, a tü megszúrta magát, ha látnád, hogy megsérülhet a tested, és így tovább. Azon a napon, bármit csináltam, még csak meg sem ütöttek, különben Jézus sír. Szombaton tizenegy órakor volt a béke és a feltámadás mise. Minden gyerek elhozta a galambokat, hogy megkapják a pap áldását, majd megegyék. Soha nem tudtam elvenni ezt az elégedettséget, mert a húsvét utáni kedden szervezett iskolai kirándulásra két tojással kellett megtartanom a galambomat. Meg kellett kínálnom egy tojást a tanárnőnek. Húsvét napján vetek nekem egy marcipán bárányt, a legkisebbet, hogy ne költsek túl sokat. A bácsi elég fukar volt ahhoz, hogy a tűzön keletkezett serpenyő koromjával megfényesítse a cipőjét. Ha a néni tudná, hogy egy munka elkészült, és fizetnek érte, azt ajánlaná nekem: - Kérdezd meg a nagybátyádat, hogy hozta-e a pénzt -.

Neki és nekem majdnem úgy kellett imádnunk őt, mint két rabszolgát, mígnem meghatódott, és adott neki tíz lírát, nekem pedig ötöt. Nem tudtam elkölteni a pénzem, mert a malacperselynek szánták. Egyszer mondtam a nagynénémnek, hogy lottózni szeretnék. Beleegyezett, mert nyerni remélt. Az enyém hazugság volt. Valójában az öltözködésben is gyengének éreztem magam a társaimhoz képest: volt szoknyájuk, de a nagynéném nem szerette, és kénytelen voltam egész ruhákat viselni. Mindegyik fehér, barna vagy kék pamut térdzoknit viselt,

nekem be kellett érnem a narancssárga zoknijával, ami kevesebbe került, mint a többi. Térd felett gumiszalaggal megtámasztva hordtam, de a legnagyobb probléma az, hogy láb nélkül bokáig értek. Fölötte egy rövid mandzsettás zoknit viseltem. Már eléggé marginalizálódtam, és a ruhák terén is meg kellett különböztetnem magam. Az öt lírával arra gondoltam, veszek magamnak egy tisztességesebb zoknit, amit reggel felveszek, mielőtt órára megyek. Az üzlet aznap zárva volt. A pénzzel nem mehettem haza, mert a nagynéném a nyomára bukkant volna. Arra gondoltam, hogy egy kö alá rejtem őket az öszvéryom mentén. Éjszaka esett az eső, és papír lévén teljesen szétestek, ahogy arra másnap reggel is rájöttem, amikor elmentem elhozni őket.

Tizenöt nap telt el, és a nagynéném megkérdezte, nyertem-e a lottón. Már akkor sem voltam őszinte, és igent mondtam. Ez a pénz soha nem jött meg. Nagypénteken a Fájdalmas Szüzanya tiszteletére rendezett körmenet során a tanárnővel találkozáskor magyarázatot kért. Meghaltam a szégyentől. Természetesen nem volt tisztában mindennel, így két pofont vettem a nagynénémtől a szigorú tekintete alatt. Mindig szívesen jártam iskolába, de gyenge eredménnyel. Senki sem értett meg, és az ajánlásoknak köszönhetően mindig előléptek, így anyám nyugodt volt, hogy mindig tanulni kezdtek. Csak a macskával voltam jól, mígnem egy nap a részeg bácsi egy pacallal visszajött a faluból, és az állat vett belőle egy darabot, hogy táplálja magát. Elvette a katonák által hagyott muskétát, és megölte a szabad vidéken. Számomra nagy csalódás volt.

Csépléskor elmentem, leszedtem a szomszédok udvarán maradt búza- és árpaszemeket, betettem egy zacskóba, és elvittem Signora Tindara folyóparti malmába. Aztán elvittem a lisztet Novarába anyám unokatestvérének, aki hivatásként, két

kisgyermekes özvegy lévén, reggel elment fát szedni az erdőbe és begyűjtötte a kemencét, hogy kenyeret készítsen annak, aki a lisztet hozta neki. egy kis pénzt és egy kis kenyeret a gyerekeknek.

Szeptemberben, amikor a füge érett, felmásztam a fákra, és összegyűjtöttem a finom gyümölcsöket, és horoggal az ágakra akasztott nádkosarakba raktam. A fügét levágták, és egy vesszőn hagyták száradni a napon. Néhány nap múlva kiszáradtak. Nagy kosarakba ültetve, télen megették. Azokban a szép időkben Signora Maria, a szomszéd vidéken járt szárított fügét készíteni. Gyakran jártam hozzá. Sok gyermek édesanyja volt. Egyikük, Carmelo, epilepsziás volt. Néha már nem is lehetett találni. Az aggódó anya elment megkeresni, én pedig szinte szórakoztam vele.

Ötödik osztályos koromban a tanárnő kérte, hogy értesítsék a szülőket, hogy elvisz minket moziba, hogy megnézzük a "A kis alpesi fiú" című filmet. A bácsik: "Azt a mocskot ne nézd". A szemközti pap unokaöccse hallotta: "El kell küldened, én sem láttam." Aztán megmozgattak, és én mehettem.

Csomag érkezett anyától édességgel. Néhányat vittem az iskolába. Éhínség volt ez, és az édesség is hiánycikk volt. A tanárnőm nővére negyedik osztályt tanított, míg én ötödikes voltam. Cukorkát kért egy nálam szegényebb lánynak, aki beteg volt, és mindet neki hagytam.

1945-ben apám visszatért Domodossolába. 1946 áprilisában újra láttam, és vele volt az anyám, aki babát várt.

Tíz boldog napot töltöttem a szüleimmel. Gyakran jártam nagyszüleimhez és nagybátyáimhoz, így annyit ettem, amennyit akartam, és sok üdítőt ittam a nagymamámtól, aki eladta őket. Anyám végül magával akart vinni Felső-Olaszországba, de a nagynéném, aki mindig hamis és önző volt, meggyőzte őt, hogy

hagyjon magával. Ötödik osztályba jártam, törekenységem miatt mindig nehezen. A vizsga napjaiban jött a hír öccse születéséről. Mindenki boldog, de ugyanakkor sajnálom, hogy sírtam az örömtől és a fájdalomtól. Talán ezért léptetett elő a tanárnő, bár nem nyitotta ki a száját a vizsgák miatt. Abban az évben létrehozta egy gimnáziumi tagozatot a faluban, és szinte minden kísérőm felkészült a felvételire, hogy beléphessen. Számomra nem volt lehetőség: a nagybátyáim meg voltak győződve arról, hogy ilyen iskolába csak baglyok járnak. Valójában a középiskola befejezése után Messinába kellett menni a mesterekhez. Szüleimnek kellett gondoskodniuk a könyvek pénzének elküldéséről, nem vásároltak volna. Folyton sírtam, mert tovább akartam tanulni. Ezután felajánlották a lehetőséget, hogy beiratkozzam a szakmai bienniumra, amolyan nagyon gyenge középiskolába, amely két évig tart. A legszegényebbek odamentek, mindenesetre elfogadtam. Oda-vissza sétálva, reggel és délután részt vettem a tanfolyamon. Az iskola vegyes volt: a legharsányabb fiúk kezét emeltek a matematikát tanító igazgató ellen, megbuktatták az olasz és francia tanárokat is. A lányoknak a házimunkát, a férfiaknak pedig mezőgazdasági fogalmakat tanítottak. Valójában semmit sem tanultak. Jó volt a hasznom, mert félénk voltam és nagyon vágytam a tanulásra.

A tanév vége előtt a tanárok felkészítettek minket egy jótékonysági színházra. Utcai sünnek öltözve kellett megjelennem. Ott volt a bácsi lapos sapkája, hiányzott a rövidnadrág. Amikor elmondtam a nagynénémnek, felkiáltott: "Jól teszed, hogy feladod az óvadékot." Nem vesztettem el a kedvem: elmentem a borbély feleségéhez, Liezzához, hogy kölcsönkérjem a fia nadrágját. Így hát az előadás estéjén utcai sünnek öltöztem, sok taps és nagybátyáim elkeseredettsége közepette, akik az alkalomból jelen voltak a közönség soraiban.

Sajnos ez a két év is eltelt, és úgy fejeztem be az iskolát örökre, hogy ugyanolyan tudatlan maradtam, mint korábban.

Hatodik fejezet - Kérlek, bocsáss meg (Csillagfény)



Tizenkét éves voltam, amikor augusztusban édesanyám meglátogatott apámmal és öcsémmel, akiket először láttam. A kis arcát látva boldoggá tett, és életem egyik legjobb napjaként emlékszem arra a napra. Szüleim elhatározták, hogy magukkal visznek, hogy visszajussak az iskolába, de a nagynéném már sokadik alkalommal elterelte a figyelmüket a gondolattól: elküldött volna varrónőnek azzal a szándékkal, hogy jól megtanuljam a szakmát. És így történt, akaratom ellenére. A szüleim elmentek, én pedig Szicíliában maradtam, mint egy idióta. Azóta nem volt nyugalmam, és mindig titokban sírtam. A nagybátyáim azt mondták, hogy a szüleim biztosan nem szerettek volna úgy, mint ők, hogy úgy neveltek, mint egy lányt (egy lány biztosan átment volna ugyanazokon a fájdalmakon, mint én). Egy nap a nagynéném elment a város legjobb varrónőjéhez, ahol anyám is tanulta a szakmát, hogy megkérdezze, felvesz-e. A varrónő azt válaszolta, hogy már nyolc lánya van, és nem tudja növelni a számát. Másnap a nagynénje hozott neki néhány tojást, hogy meggyözze, és azt mondta: - Gyere vissza egy hónap múlva, talán az egyik inas Torinóba indul, és még van szabad hely az

unokahúgodnak -. Pontos, egy hónap múlva a nagynéném elküldött a laboratóriumba. A legfeljebb másfél méter magas kisasszony üdvözölt: - Rendben, elviszlek, mert sajnállak, gondolom inkább jössz hozzám, minthogy vidéken maradj a nagynénédnél. -. Nem tévedett teljesen, ha így gondolta. Másnap nyolckor bemutatkoztam. - Kezdd el seperi a laboratóriumot - mondta nekem -, majd kimosod a padlót -. Kezdett idegesíteni a történet. Nekiláttam a takarításnak, ahogy tudtam. Kis termetű voltam, tizenkét éves voltam, de nyolcnak néztem ki.

A padlót nem tudtam kimosni: vidéken köből volt, falun pedig, ahol csempe volt, a nagynéném soha nem mosta ki, nehogy elkopjon. Igyekeztem minden tölem telhetőt megtenni, de a varrónő számárnak nevezett, mert nem mostam jól. Kilenc órakor megérkeztek a munkások és érdeklődni kezdtek az új causita (kislány) iránt. Mindannyian szánakozva néztek rám. Hallottam beszédeiket, és úgy zuhantam le a felhőkből, hogy nem tudtam az élet lényegét. Időnként adtak egy-egy kis varrónői munkát, amit nem szívesen csináltam, mindig elkeseredett, hogy nem tudtam tanulni. Volt egy pozitív oldala is a napnak: délben, nem kellett visszamennem vidékre, nyugodtan ettem otthon, leterítettem egy szalvétát az asztalra, elrendeztem a poharat, az üveg vizet és a tányért. Röviden: enni egy darab kemény kenyeret és sajtot élveztem a terítést, mint minden hétköznapi ember. Ebéd után elmentem egy szomszédomhoz, aki kilenc évvel idősebb nálam, és varrónő volt. Segített kinyitni a szemem a naivitásomra. Vele élt az anyja, egy elefántlábú nővére és egy másik rokkant.

Néha meghívtak egy tál levest. A varrónő megkért, hogy segítsek a keresztzemes babaruháiban. Egyszer szomorúságom támadt, és félúton felhagytam a munkával. Egy másik alkalommal rosszkedvűen kiszedtem a hamut a tűzhelyből,

és szétszórtam a lépcsőn. Azt mondták: "Ki eve paccia? Elkaptam valami betegséget?" Végül megértettek és megbocsátottak.

Néha felmentem az Antoniano árvaház apácaihoz játszani az árva lányokkal. Kicsit irigyeltem őket, mert rendszeren élték le a napjaikat. Mindig jól megterített asztal mellett ettek, majd játszottak, végül meghatározott időpontokban imádkozva szentelték magukat Isten áhítatának. Arra gondoltam: - Szerencsénk van, már nincsenek szüleik, és mégis jól élnek az apácaikkal, míg nekem vannak szüleim, de kénytelen vagyok együtt élni ezekkel a mackós bácsikkal -. A tudtukon kívül, hogy elkerüljem a későbbi unalmas kihallgatást, időnként elmentem meglátogatni egy apai nénit, aki a faluban élt. Pénzt kértem tőle, hogy küldjek egy levelet a szüleinek, kérve, vigyenek magukkal.

Minden év novemberében elvittek a Sant'Ugo vásárra, amely Piano Vigna-ban volt. Ezen a helyen az apai nagyszülők fészert alakítottak ki, ahol grillhúst és kolbászt készítettek, amit egy jó pohár bor mellett árultak. Számomra alkalom volt az apai rokonaimmal együtt lenni, jó húst fogyasztani és színes üdítőt inni, megnézni a bódékat, ahol parázst, lámpást, cserép edényt, quartert és bumbaellit árultak.

Másnap ismét elmentünk Badia Vecchiába a Sant'Ugo lakomára, egy misére, egy kis körmenetre, majd a nagyszüleim boltjába, akik kolbásszal, kenyérrrel és szódával kínáltak, ezt egy zárt palackból csapkodták. labdát a beltérben.

Karácsony előtt egyszer elmentünk Messinába 3 napra. Egy rokonunknál aludtunk. Kicsit nem szerettem: a nagybátyáinak szokta mondani, hogy tojást lopott egy parasztasszonytól a piacon, ezzel elterelve a figyelmét. A katekizmusból megtanultam, hogy nem szabad lopni. A lányával este elmentünk egy úriemberhez, aki figurákat épített. Hogy nagylelkű legyek, a

nagybátyáim pénzt adtak, hogy megvegyem őket. Castrangia felkent asztalára tudtam építeni egy kiságyat. Spárgaágakból és néhány vattapehelyből kunyhót formáltam. Este két, olajba áztatott dióhéjjal és egy madzaggal teremtett gyertya hangulatát élveztem a Gyermekek Jézus mellett. Michele bácsi is értékelte az ötletet, és meg akart jutalmazni: "Ntoia, pucolj meg két tüskés körtét", a nagynéném pedig elment az ágyuk alá, ahol tartották.

Amikor megálltam egyedül aludni Novarában, a karácsonyi novéna idején elmentünk szomszédokkal, Antoniattával az ünnepekre, amelyet reggel 5-kor tartottak az Annunziata templomban. A templom hátsó részében a sekrestyés biztosította a székeket térítés ellenében. Elhoztuk őket otthonról. Visszafelé meglátogattuk Carolinát, a mérnök mosónőjét, már kora reggel a munkahelyen a lépcső alatt. Ekkor már elment vizet meríteni a San Francesco szökőkútjából nagy literekkel, hogy megtöltse a fakádat. Azt mondta: "Caùsi, várj itt, megnézem, hogy az uraknak maradt-e keksz tegnap este, hátha reggelizhetsz". Szinte soha nem tért vissza üres kézzel. Meghívtam Antoniattát, és meggyújtottuk a tűzhelyet. Amikor Carolina nem talált más ennivalót, kimentem a konyhába, hogy vegyek egy darab kemény kenyeret és egy pohár vizet a "bumbaellóból". 8-ig megálltunk szalvétát készíteni, majd elbúcsúztunk: Én a műhelybe mentem, Antonietta a házához ment segíteni édesanyjának, aki egyetlen lánya 8 testvérével.

Egyedül Novarában polgárnak éreztem magam. Amikor meglátogattam Turi nagypapát, kitisztítottam neki az ablakokat, és adott egy "sreát" (borravalót). Elmentem körömlakkot venni. Megvettem az oldószert is, hogy eltávolítsam, amikor megéreztem, hogy találkozom a nagybátyáimmal. Arcpúderként talkumot használtam. Jaj: egy nap az arcomon hagytam és átéltem a bajaimat, pofonokat, sértéseimet. - Honnan vetted a

pénzt erre a baromságra? És én: "Nem látod, hogy ez liszt?". Időközben a szomszédok egy másik környékre költöztek. Egy nap meghívtak a cirkuszba. - Nincs pénzem... - mondtam. Kölcsönadták őket nekem. Délután elmentem a laboratóriumba, hogy élvezzem a műsort: majmok a trapézon, gyerekek lovakon, elefántok, bohócok, soha nem látott dolgok. Sajnos 8 lírát kellett szereznem.

Néhány nappal később, Castrangiába menet San Salvatore-ban talákoztam egy iskolatársam édesanyjával, akinek egy zacskó tele volt zöldségekkel, amelyeket a gazdától vásároltak. Megkérdezte, hogy visszamehetek-e a faluba (az akkori mentalitás miatt szégyellte, hogy a táskával kimegy a térre!). Beleegyeztem, gondoltam összekaparok egy kis pénzt a borralalóval. Sajnos, miután nagy nehezen elérte a házát, négy mogyoróval jutalmazott meg. Nem veszítettem el a lelkeket. Úgy kaptam egy lírát, hogy eladtam egy szalvétát egy fantina hölgynek. Kartonból építettem Pinokkiót, melynek lábait és karjait zsinór mozgatja. Néhány gyerek fillérekért vette őket. Egy másik ötlet: napszemüveg szegény gyerekeknek. Átlátszó színes cukorkapapírokat kerestem a rudak előtt. Cukorpapírral kivágtam a keretet, és sikerült visszaszereznem a többi centet. Két hónap után sikerült visszaadnom a 8 lírát.

A nagypapa idős kora ellenére asztmás és sérvvel küzdött, amit ötéves kora óta hordott, vidéken igyekezett elterelni a figyelmét, hiszen lánya szinte soha nem járt hozzá. Jól érezte magát a két nyári hónapban, amikor menője megérkezett Messinából: kimosta az ágyneműt, és feldúlta a házát, hogy megtisztítsa mindentől, ami az év során felgyülemlt.

Amikor talákoztunk, azt mondta nekem: "Szégyen a nagynénéd, nem lehet szegény öreget így szenvedni a mocsokban." Este elmentem jelenteni, de a néni bírálta a

sógornöt: - Polgár, gondolhat maga, amit akar -. És visszavágtam: "Igazad van, láttam a takarítást, amit csinálsz: még a piszoárt is kimostad savval, és újra fényes". Ezen a ponton pofon vágott, mert nem szabad ezekről a dolgokról beszélnünk, és undorító voltam.

Egy nap a nagyapám adott nekem egy kis pénzt, és vettem egy énekeskönyvet, amiről a lányok beszéltek a műhelyben. Egy ideig sikerült titkolnom, de egy este nem volt időm, és a nagybátyám rádöbbenve szitkozódni kezdett: "Még ezt a csúnya szemetet is, most zsarnok leszel." Ezekre a szavakra még azelőtt az arcába téptem, mint ő. Lázadásommal szemben nem látott többet, lehúzta a nadrágja derekát, és hevesen verni kezdett. Körülbelül tizenhárom éves voltam, és ez volt az egyetlen alkalom, amikor ezt mondta a feleségének: "Hallottam, hogy egy hölgy elmegy Felső-Olaszországba, hogy elkísérje unokahúgát a faluba, és elküldje vele a szüleihez". Abban a pillanatban boldognak éreztem magam, az ütések fájdalmait is elfelejtettem, majd elmentem és elgondolkodva leültem a földre. Sötétedés kezdett esni, gondoltam, ahogy az éjszaka árnyéka beszivárgott a fák ágai közé, és enyhe hideg szél támadt a folyó felől.

Egy diófának döltem, és elaludtam a felhőket nézve. Sokat álmodtam, színes álmok raj. Enyhe szellő simogatta az arcomat. Kinyitottam a szemem, és furcsán megszerettem azt a helyet, amit mindig is utáltam, és először döbbenten vettem észre, hogy csak a csillagok fénye világítja meg. Elengedtem magam ebben az elhagyott állapotban, újra álmodtam. A boldogság, mint egy titokzatos folyadék, cseppenként szállt be kis lényembe. Nem voltam édes kislány. A lábam ráncos volt attól, hogy a patak éles kavicsain sétáltam, de az egész testem, de még a lelkem is hozzá szokott már, hogy irtózz mindentől, ami édesnek és gyengédnek tűnhet. De bevallom, hogy az az esti rövid alvás

csodálatos volt, és soha többé nem találtam meg. Talán ezért is emlékszem még rá. Hirtelen egy kéz pihent a vállamon, megérkezett Antónia néni, aki a maga módján hirtelen felébresztett: "Menjünk haza. Ha megérkezünk, kezet csókolsz a nagybátyádnak, és azt mondod neki: Kérlek, bocsáss meg -". És így is lett.

Aznap este remegve feküdtem le, éjjel nem tudtam aludni, és az órákat a nap görcsös várakozásával töltöttem. Ha észrevétlenül álomba zuhannék, hirtelen úgy indultam volna el, mintha egy hívás vagy a lelkiismeret megrázkódta volna, ami ébren és fájdalmakban követelte, és nem engedett semmiféle haladékot. Az idő hátralévő részében nyitott szemmel fürkésztem azokat a szörnyeket, amelyeket az éjszaka sötétje vont a falakra, és anélkül, hogy bármit is tudtam volna tenni, sírtam és sírtam. De ez nem szomorú kiáltás volt, hanem valami más, amit nem hallottam. Másnap nem mentem el a laborba, mert a testem úgy nézett ki, mint egy térkép, annyira össze volt horzsolva. Csak egy hét után mentem vissza, amikor a nyomok halványulni kezdtek.

Hetedik fejezet - Emilia



Vasárnap délután néhány barátommal elmentem az árvaházba: egy apáca szépen elmagyarázta nekünk az evangéliumot, néhány idevágó tréfával. Milyen öröm örömben tölteni azt az órát. Egy nap azt mondta nekünk, hogy októberben Messina püspöke érkezik bérmálásra.

- Emelje fel a kezét, ha akarja ezt a szentséget, hogy közölhessem Salvatore Abbadessai főpap úrral. - Nem tudva, mit tegyek, félénken felemeltem a kezem. Néhány nappal később elmondtam zizinek. Zavarba jött: keresztanyát kellett keresnie. Felajánlottam a postás lányát, Rina kisasszonyt, egy fiatal tanárnőt. Hogyan kérdezhetjük meg tőle? Másnap elmentünk hozzá, és beleegyezett. 1948. október 9-én délután elmentem a barátaimmal az Anyatemplomba gyónni. Másnap reggel elmentem a keresztanyám házába, és ő adott nekem egy filigrán karkötőt, kis szívecskékkel összefonva. kezdtem örülni. 11-re elmentünk a templomba. Megérkezett a püspök és elkezdte a szentmisét. A szünetben beálltunk a középső hajóba, és egyenként igazolt minket. A mise után a bácsik még egy kávéval sem kínálták meg a keresztanyát. Csak úgy üdvözölték, hogy "commare"-nak hívták.

Emlékszem, hogy gyermekkoromban, amikor visszatértem

Castrangiából, mielőtt a faluba érkeztem volna, a Megváltónak szentelt kápolna volt. A zizi megállt egy pillanatra, és hangosan azt mondta: "ó anyák, ó anyák...". Azt hittem, ez egy ima. Amikor idősebb lettem, rájöttem, hogy ehelyett az elhunyt édesanyját szólította, mivel a temető közvetlenül a kápolna fölött található. Soha nem jártam a temetőben, mert zizi még a szentek ünnepére sem ment el. Tudtam, hogy ez alkalomból az emberek Signorina Signorinótól virágot vásároltak a "Fussadello" nevű helyen, és szinte körmenetben mentek feldíszíteni szeretteik sírját. Egyszer megkértem zizit: "Miért nem megyünk el anyád sírjához is?"

Azt válaszolta, hogy megbánja. - Hiába hivatkozol "anyák - anyák"-ra, ha még egy virágot sem akarsz vinni neki. - Ezekre a szavakra szinte meghatódott. Fussadellóba mentünk krizantémot venni. Mindenszentek napján elmentem felhívni Turi nagypapát, hogy vigyen el minket az "anyák" sírjához, nekem Rosa nagymamát. A nagypapa nemrégiben újjáépítette azt a sírt, mert a háború idején az egyetlen bomba, amelyet a temetőbe dobtak, elpusztította.

Bár büszke voltam arra, hogy megnyertem egy újabb csatát, a gondolataim éjjel-nappal a szüleimre jártak. Próbáltam elterelni a figyelmemet, amikor a laborban voltam. Elkezdtem élvezni a varrást: előkészítettem a vattát a vállpárnákhoz, ráfűjtam a szenesvasat. Amikor a vas forró volt, a nagy lányok vasalták a darabokat, hogy ruhákat készítsenek. A feszes tartás érdekében a szélére szokás volt két szalag közé varrt ólomnehezéket tenni. A keresztapámtól vettem őket, aki puskákhoz árult. Pellet volt, amit kalapáccsal kellett lelapítanom. Néha meg is lapítom az ujjaimat... Közben Mrs. Orlando fizetett vágótanfolyamokat tartott idősebb lányoknak. Messze ültem, de feszítettem a fülem, hogy megértek valamit a leckékből. Egyszer a bácsik azt mondták,

hogy elmegyünk Fantinába, hogy megkeressük a "vesszöt" és az "összehasonlítást", azokat, akik, amikor fontos ügyek miatt Novarába jöttek, nálunk aludtak. Egyszer a keresztanya megkérdezte Zizitől: "Hány éves vagy?" És zizi: - Mi orbu da vista i l'occhi, nun mi riguordo - (ha hiányzik a látásom, nem emlékszem).

Turi nagypapa tippjével elmentem venni egy darab zöld anyagot, hogy próbára tegyem a képességemet, szoknyát készítettem. Elérkezett Fantina indulásának napja (két óra séta). 4-kor keltünk. Meg akartam lepni Zizit azzal, hogy felvettem a szoknyámat. Olyan keskeny volt, hogy alig tudtam járni. Amikor meglátták az alkotásomat, mondogatni kezdtek: - Felneveltük, és most, hogy kezd felnőni, kacér. Szégyelljük magunkat. És rámutattam: "Ezt nem fogom levenni, ha akarod, ez ilyen, különben menj!" De a szívem mélyén azon gondolkodtam, hogy "hogyan tudok ilyen szűk szoknyában járni...". Amúgy megérkeztünk a célunkhoz. A commare megkérdezte, hol csináltattam ilyen szép szoknyát. - Sa figi illa - (megcsinálta) mondta zizi. - Szóval ha varrnunk kell valamit, akkor hozzám megyünk -. Bagoly büszkesége...

Néha a faluban láttam olyan dolgokat, amik elszomorítottak. Emilia süketnéma volt, talán hajléktalan. A legtöbb nap az utcán ment el, ahol én laktam. Ha találkozott valakivel, a szájára tette a kezét. Néha az emberek megkínálták egy darab kenyérrel, de volt, aki gátlástalanul sajthéjat adott neki, majd elbújt, hogy lássa a reakciót: szegény az ajtó lépcsőjén ült, és a falba verte a fejét. Egy nap, amikor a boltba mentem cernát venni, hallottam Antonio, a vak hangját. A város tetején található apátságból bejelentette, hogy megérkeztek a szardínia. Nagypám borralalójából néhány lírával, ami megmaradt, elmentem a halkereskedésbe, hogy vegyek pár unciát. Délben szénnel

meggyújtottam a tüzhelyet, megfőztem a szardíniát és beleraktam egy darab cukorpapírba. Amikor megláttam Emiliát elmenni, odaadtam neki. Csodálkozva nézett rájuk, és egy kicsit mosolyogva megköszönte. Láttam, ahogy a szokásos ajtóban ül, nem verte a fejét a falba, hanem a szájához tette vékony ujjait. Aznap nem ettem: a megmaradt parazsat le kellett takarítanom a tüzhelyről, nehogy a bácsik megértsék kezdeményezéseimet.

Angela dél körül haladt el ezen az úton fiával, Ninóval, egy mozgássérült emberrel, aki sétált, de gesztusokkal beszélt. Egy vödörrel mentek levest venni az árvaházba. Egy nap Nino egyedül volt a vödörével, a házam közelében két fiú levetköztette és elszaladt. Nem tudta felhúzni a nadrágját. Fehérnemű nélkül volt. Félénken lementem felöltöztetni. Ez volt az első alkalom, hogy meztelen férfit láttam. Jaj, ha a bácsik tudták volna, botrány lett volna.

A szüleimnek küldött sok levél egyikében kifejeztem, hogy szeretnék egy karórát. Tudván, hogy Signora Agostina Domodossolából jött, elmentem hozzá. Amint meglátott átölelt és adott egy csomagot, amit a szüleim küldtek. Kinyitottam és meglepetésemre egy barna bárányprémet találtam, ujjnyi fűrtökkel, egy filckalapot és egy dobozt karórával. Remegtem az örömtől, ahogy a hölgy a csuklómon igazította. Adott egy pohár vizet, hogy felépüljek, és hazaszaladt. Másnap, amikor a nagybátyáim Novarába jöttek, azt mondták, hogy ha azt a bundát hordom, azt gondolnák, hogy örült vagyok: a városban senkinek nem volt ilyesmi. Én azonban büszkén viseltem. Hátrahúztam az ujjam, hogy mindenki észrevegye az órát. Gyakran adtam neki kötelet, így rövid időn belül eltört. Útban Castrangiába találkoztam néhány idős emberrel, akik megkérdezték az időt. Hogy ne keltsek rossz benyomást, ránéztem a mára helyrehozhatatlanul eltört órára, és azt mondtam, hogy

elfelejtettem felcsavarni. - Köszönöm magadnak -. Köszöntöttek és folytatták útjukat.

A barátaimhoz képest kicsi és vékony voltam, mindannyian "fejlettek". Egy levélben anyám megkérdezte Zizìt, hogy olyan "fejlett" vagyok-e, mint Rosa nővérem. De Zizì számára tabu volt, hogy ezekről a dolgokról beszéljen. Nem tudta, hogy mindent tudok az életről. Lázadóan, mint mindig, azt mondtam neki: "Nem vagyok "kisasszony", mert alultáplált vagyok." És ő: - Mit mondasz? Mindig is támogattunk téged. Egyik este Castrangiában aludtam, és rosszul éreztem magam. Hideg verejtékben voltam. Azt hittem, itt a vég, imádkoztam, sírtam, és kimentem a sötétbe, hogy bepisiljek néhány cseppet. És ők: "Ha újra felkelsz, megütlek!". Talán a Madonna del Tindari megvédett. Visszamentem a szalmaágyhoz és elaludtam. Másnap a novarai laboratóriumban Signorina Assunta a szokásosnál sápadtabbnak látott. Amikor a pincérnö hozott neki kávé és tejet pirított szeletekkel, mint minden reggel, engem is megkínált.

Nyolcadik fejezet - A fecskék repülése



Sok időt töltöttem Novarában, úgy tünt, megváltozott az életem: talán azért, mert Turi nagypapához mentem, és egész délutánon át szívesen beszélgettem vele. Sok történetet mesélt el az életéről, és arról, hogy valaha milyen nehéz volt a létezése. Továbbá Novarában élve lehetőségem volt tanúja lenni a városban zajló fontos eseményeknek. Mindenekelőtt a nagy vallási események, a körmenetek, a keresztelők, a bérmálások, de mindennél jobban az esküvői szertartások mozgattak meg. Akkoriban az esküvőket este ünnepelték, szinte mindig elmentem a barátaimmal böngészni a San Nicola templomba.

Egyik este láttam egy fehér ruhás menyasszonyt kimenni az apja kíséretében. Fehér, mint a hó, úgy nézett ki, mint egy baba, olyan gyönyörű volt! Carmelina volt az, aki hozzáment Filippához. Teljesen beazonosítottam magam, és arról ábrándoztam: "ki tudja, egyszer rám is kerülhet a sor...".

Akkoriban furcsa érzéseim voltak, valami új és furcsa volt a

levegőben, előérzeteim voltak. Nyugtalan voltam, és vártam, hogy valami rendkívüli esemény történjen. És valóban, az esemény nem sokáig váratott magára. Dél körül általában jött a postás. Június egyik napján hallom a dühöngő hangját: "Campo, ott a posta". Elvettem a levelet, ... Domodossola! Anya írt a nővérenek.

Hirtelen kinyitottam, és majdnem letéptem és elolvastam, ott volt a hír, amire egy életen át vártam: szeptember 12-e körül anyám Szicíliába jön értem és elvisz északra! Mostanra fiatal hölgy voltam, a jövő várt rám, és munkát kellett találnom. Ismerve a nagynéném reakcióját, óvatosságból egy tégely aljába rejtettem a levelet, amiben tengernyi szemét volt: ha Zizi olvasta volna szegény... Néha Micherillo bácsi bejött a boltba, amikor nem a novarai falvakban dolgozott. Néha zizivel jött, és riadtan azt mondta: "Régen eltelt azóta, hogy anyukád írt, valami történhetett vele...". Én viszont féltem, hogy újabb levél érkezik némi utalással. Valójában egy nap megérkezett egy, de szerencsére a szicíliai utazásra való utalás nélkül. Lassan elszállt számomra a nyár, alig vártam, hogy vége legyen ennek a görcsös várakozásnak. A munka segített abbahagynom a gondolkodást, és eltöltöttem azt az időt, amely elválasztott anyám érkezésétől. Az augusztus 15-i Nagyboldogasszony ünnepén mindenki meg akarta mutatni az eleganciáját, a laboratóriumban pedig mindig sok volt a tennivaló, a szokásosnál is több: sok hölgy szerette volna bemutatni új ruháját. Augusztus 13-át azoknak a női munkásoknak szentelték, akik saját maguk varrhatták meg ruháikat.

Megkértem Zizit, hogy vegye meg a cuccot, hogy egyenrangú legyek a barátaimmal. Ő beleegyezett, és egy olcsó bézs szövetet választottam kék csomómintával. A fiatal hölgy a műhelyben kivágta nekem, és megbízott egy idős munkást, hogy

segítsen megvarrni. A buli napján új ruhám volt, mint mindenki másnak.

Voltak olyan ismerősök is, akik Fantinából érkeztek. Egyikük látta a híres szük szoknyámat. Hozott egy darab szövetet, és megkérdezte Zizit: "Az unokahúgodnak kell nekem ruhát készítenie, olyan jó!". Megmértem neki. Egy modellre gondoltam, amelyet Signorina Assunta készített egy ügyfél számára. Kértem egy kis időt, hogy levágjam és kipróbáljam. "Rendben, kicsit nehéz az anyag, alkalmas az ősze. Szeptember 20. környékén jövök."

Eközben Carmelina, egy lány a műhelyből minden barátját meghívta az esküvőjére, amelyet egy szeptemberi estén a Mátrix templomban ünnepelt. Zizi engedélyével elmentem a szertartásra. A vendégek között volt egy domodossolai hölgy is, aki bejelentette küszöbön álló távozását: "Concettina, Novarában meg vannak számlálva a napjaid. Anyukád hamarosan érted jön".

A bőséges frissítők után boldogan tértem haza. Teltek-múltak a napok, és elérkezett a szeptember 8-i Tindari ünnepe, abban az évben a nagyon hosszú út, amely a fiumarán kanyargott, egyáltalán nem tűnt olyan nehéznek és végtelennek, mint először, úgy éreztem, mintha repülnék. Visszatérve Castrangiába, közöltem Zizivel, hogy néhány napig maradok azzal a kitalált ürüggyel, hogy a laboratórium 12-ig zárva marad. Szedtünk néhány fügét, hogy elvigyük a szomszédhoz, és elindultunk Novarába. Félúton láttam anyámat messziről leereszkedni az ösvérpályán. Odaszaladtam hozzá és megöleltem minden örömmel, ami a kis karjaimban volt. Zizi kiabálni kezdett: "Miért jöttél hirtelen? Gondolod, hogy magaddal viheted Concettinát?" - Igen - válaszolta az anya -, három nap múlva indulunk. - Nem teheted, neki ruhát kell készítenie egy fantina hölgynek. Ez egy újabb ürügy volt, hogy visszatartsam.

Állandóan sikoltozott. Szenvtelenül megérintettem az eget az ujjammal. Csak azt bántam volna, hogy többé nem látogathatom meg Turi nagypapát.

14-én este vacsoráztunk. Zizi csak arra nyitotta ki a száját, hogy sértegesse a mamát: "Milyen bátor, hogy elveszed tőlem, nincs szíved, túl sokat szenvedsz, nem tartalak többé testvéremnek." Michelillót először láttam könnyekkel. Durva és kemény héja alatt, mint a fa, nyilvánvalóan néhány csepp emberiség maradt börtönben. Én viszont olyan hideg lettem, mint a márvány, és egyáltalán nem hatott meg.

Éjszaka egy szemhunyaszt sem aludtam, gondolatok ezrei kergették egymást kaotikusan a fejemben, és alig vártam, hogy eljöjjön a reggel, hogy elmenjek. Anya egy "cauzi i wolf" (farkasnadrág) becenevű úriembertől rendelte a taxit. Hajnalban felkeltünk, utolsó simítás a kartonböröndhöz és köszönés a bácsiknak. A nagynéném távozáskor könnyezve, kieresztett hajjal jött ki a szobájából, és anyám lábaihoz vetette magát, és könyörgött: "Most megölöm magam, és életed hátralévő részében a halál a lelkiismereteden lesz! Térden állva kérlek - mondta -, én csak egy szegény asszony vagyok, egyedül és egy hamis férj vadállatként kezel, engem senki sem szeret. Húgom, kérlek, ne vedd el tőlem, irgalmazz! nincs jogod békén hagyni, úgy nőtt fel velünk, mint egy virág, és most nincs hála!"

Bonyolult hajjal és sártól csöpögő arccal a földet döngölte, átkozva az egész univerzumot. Anyám megértette, hogy a nővére veszélyessé vált, és eszét veszti, kiborul. Ő azonban nem mozdult, nem hagyta magát megszárni, süket volt az örvöngésre, a távolba nézett, és várta drámája végét. Amikor a nagynéném rájött, hogy anyám hajthatatlan, a szobájába rohant, és megtagadta tőlünk az utolsó búcsút. Hirtelen elmentünk, szitkozódva tért vissza az utcán, ahogy elmentünk, láttuk, hogy

összezsugorodik, mígnem kis fekete golyóvá vált, ami összekeveredett a kövekkel. Lehet, hogy kegyetlen voltam vele, ahogyan csak a gyerekek tudják, hogyan kell lenni, de emlékszem, amikor elsétáltam anyám kezei által védett házából, amikor láttam, hogy mindjárt eltűnik a szemem elöl minden neheztelésem. szeretetté változott, és együttérzést éreztem iránta (később megtudtam, hogy Zizi néhány hónapig gyászolt az utcán, mintha meghaltam volna).

A Piazza Bertolami téren kinyíltak a taxi ajtajai. Az ablakból mindenkit köszöntöttem, akit láttam az ország végéig. Útközben fájdalommal a szívemben figyeltem a tájat és a várost, amint lassan eltávolodik a tekintetemtől, sokáig csendben maradtunk, míg meg nem láttam a tengert. Mostanra már messze voltam Novarától, az biztos! Ellentétes gondolatok harcoltak a fejemben és nem tudtam uralkodni rajtuk, majd arra ébredtem, hogy anyám megsimogatott és figyelmeztetett, hogy megérkeztünk. Aztán erősen megszerettem azt az országot, amelyet oly sokáig utáltam a szomorú életem miatt. A Vigliatore állomáson nagy volt a zürzavar, sok hozzánk hasonló kartonböröndökkel és egyéb táskáikkal indult észak felé.

Vékony szél fúj a tenger felől, és éreztem a sósságot, ami ízesítette ajkamat. Jó érzés, amit először éreztem. Fél órát vártunk a vonatra. Számomra új levegő volt. Az emberek énekelték a "Professzor úr, mondd meg, melyik volt előbb, a tyúk vagy a tojás" című népszerű dalt. Mindenki szabadságról tért vissza a kontinensről. Messinába érve csodálkozva láttam, ahogy a kocsik felszállnak a kompra. Szeptember közepe volt, és fecskék ezrei keringtek azon a nagyon kék égen a szoros felett. Repülésükkel az álmodat hímezték: végre visszatérni a családomhoz. Igyekeztem Istent látni ennek a fényes háttérnek a közepén, és ha nem is láttam, kis lelkem mélyéből hálát adtam

neki. Számtalan óra elteltével Rómában szálltunk le, hogy több órás várakozás után visszamenjünk Milánóba, ahol újabb vonatváltás volt Domodossola felé. Álom volt. A vonaton anyám több ismerőst is üdvözölt. Mindenki megkérdezte, honnan való és ki van vele a lány. Nem tudták, hogy van még egy lánya.

Figyeltem a tájakat: csodálkozva láttam a Maggiore-tavat és a szigeteket, majd a hegyeket. Megkérdeztem, mennyi idővel az érkezés előtt, mivel tudtam, hogy a város egy hegyekkel körülvett völgyben van. Késő reggel értünk Domodossolába. Szürke volt az ég, az utcák is sötétre festettek, az emberek határozott léptekkel a földet nézték, még a ruhájuk is sötét volt. Apa az állomáson várt minket az öcsémmel, akit két éve láttam Szicíliában. Csókok és ölelések. Hazafelé igyekeztem felfedezni azt a helyet, amely hamarosan a városommá válik. Megszámoltam a házak ablakait, de olyan sok volt, hogy elvesztettem a számításaim. Túl sok ablak volt, és túl sok ház állt egymással szemben. Olyan magasan voltak, hogy a szemem elveszett az égen.

szédültem. Kérdések ezrei cikáztak a fejemben, mohón jöttek-mentek. Útközben egyetlen szót sem tudtam kinyögni. Aztán otthon újabb meglepetés ért, amikor megláttam a nővéreimet, akikre csak fényképekről emlékeztem. További meglepetés volt a konyha mosogatóval, csappal és gáztűzhellyel (Novarában nem volt víz a házban és fával főztek). Este comare Grazia eljött hozzánk a lányával, Caterinával. Még a szomszédok is találkozni akartak velem. Másnap este apa elvitt moziba. Életem egyik legjobb estéje, amire mindig emlékezni fogok, egészen az utolsó napig. Végül apámmal voltam, azelőtt úgy szerettem, mint egy távollévő apát, most csodáltam, és végül először úgy éreztem, hogy védve vagyok, mintha a hercegnője lennék. Röviden, úgy tűnt számomra, hogy a felhők felett járok,

és az univerzum egy másik pontján landoltam.

Kilencedik fejezet - A mennyország kapuja



Mielőtt elhagyta Szicíliát, anyámnak sikerült munkát találnom a szörménél, és két nap múlva elkísért dolgozni. Korán reggel indultunk el otthonról: nagyon izgatott voltam ettől a hírtől.

A bejáratnál Tilde kisasszony fogadott, aki széles mosollyal és kézen fogott, kellemes és kedves nő. Tilde azt mondta nekem milánóul: "Szia bela tusa (lány), hadd mutassam be a lányokat, akik velem dolgoznak: Nella és Teresina. Nagyon sok tapasztalatuk van, megtanítanak dolgozni. Ha vannak problémák - tette hozzá -, ne szégyelld megkérdezni." Így egy szempillantás alatt visszatértem az új munkámhoz.

Már felnőttnek éreztem magam, és ennek a változásnak a jegyében a bela tusa életében először jött a menstruáció. Nem sokat tudott erről a témáról, de a történetekből, amelyeket idősebb novarai barátaitól hallott, megértette, hogy így lehet fiatal hölgyvé válni. Megértette, hogy nincs szüksége erre a jelre, hogy nő legyen: már mindenért, amit tanult, tudott és szeretett. Ez már nem volt hernyó, és átesett a metamorfózison pillangóvá.

Messziről jött, és néhány perc alatt átment egyik világból a másikba. Egyedül találta magát, és nagyon büszke volt rá.

Közben kezdtem megszokni az új munkát. Akkoriban szörmegallérokat használtak a kabátokra. A bőroket szivaccsal megnedvesítették, végül minden oldalról húzva fadeszkára szögezték. Eszembe jutott, amikor a szicíliai laboratóriumban összetörtem az ólmot, hogy a ruhák aljára tegyem. Még itt is volt néhány kalapács az ujjakon. Ha volt egy kis napsütés, a kertben hagyták száradni az úton, így vigyáznom kellett az értékes perzsa bárány-, róka-, nyérc- és patkány-musqué bőrökre. Amíg gondoztam őket, szerettem nézni az autókat és az elhaladó embereket. Még az autók kipufogógázait is beszívtam, és megpróbáltam átítatni magam a város illatával, ami annyira új és bódító volt a tiszta levegőn nevelkedett kislány számára. A város elhaladt a tekintetem előtt, és még az időérzésem is elveszett. Apám elmagyarázta nekem, hogy ott órákra oszlik a nap, míg Castrangiában éltem csak a nap kelését és lenyugvását tudtam. Néha, amíg a bőroket gondoztam, egy idős hölgy jött a felső emeletről, és társaságban tartott. Szigorú piemonti nyelven beszélt, és én nem értettem semmit: "Che bela fiola, da ndua ti vegnat (honnán származol)? Cuma ti se ciamat (hogyan hívnak)?". vedlek. "Ti mi capisat mia (nem érted)?". Amikor a bőrök megszáradtak, Signorina Tilde levágta a gallérokat a megrendelő varrónőknek.

Apránként megtanultam rátenni a frisellina tölteléket, a passafinót, majd a bélést. Képességeimnek köszönhetően elkezdtem kapni a heti zsebpénzemet, és hamarosan naprakész voltam a nyugdíjjegyekkel. Nagyobbnak éreztem magam. A laboratóriumban rádió volt: szívesen hallgattam a dalokat. Abban az időben a hűtőszekrények még nem voltak elterjedve, de a fiatal hölgynek volt egy jégszekrénye, amelyet jégtömbökkel

töltött meg egy úriembertől, aki szekérral haladt végig a város utcáin. Számomra újdonság volt az ilyen friss víz ivása. Olcsó fatüzelésű kályha fűtötte a házat. Nem volt telefonja, de amikor ügyfeleket kellett hívnia, elküldött a nagynénjéhez, akinek több munkással építő cége volt. Ezek között, véletlenül, most láttam először... De ez egy másik történet, amit ha lesz időm és kedvem, később elmesélem.

Otthon jókat ettem, este kimentünk megnézni a kötetős belvárost és a gyönyörű kirakatú üzleteket. Szombatonként elmentem anyámmal a piacra, ami a központ jó részét foglalja el, amikor dél körül elmentem a munkából. Megvettük az anyagot, hogy kabátot készítek. Négyzetes volt. Karácsonykor az éjféli misén prédikálva avattam fel. Egyszóval boldog életet.

Jött a karnevál. Egy családdal vettünk részt a bulihoz közel a Galletti színházban. Egy álom volt álarcosbálokat látni foszforeszkáló fények játéka közepette.

A következő szombaton, amikor felkeltem, valami baj volt. Sírtam, mert anyám nem adott nekem San Pellegrino magnéziát. Egy unokatestvére érkezett Martignyből. Nálunk ebédelt. Délután furcsán éreztem magam, úgy tűnt, a boldogságom véget ér. Apa elkísérte az unokatestvért a vonatra, aztán megvacsoráztunk.

Aznap este nem mentünk ki sétálni. Apa azt mondta anyának: "Megyek meglátogatni a barátaimat a bárban." Este 22 óra körül nyögve, lihegve, sápadt arccal, erős mellkasi fájdalomtól megkövülten tért haza. "Teresa, készíts nekem egy kamillateát!" Amíg apa az ágyon zihált, én egy nénivel rohantam, hogy hívjunk orvost 50 méterrel arrébb. Azonnal jött, de időközben apám abbahagyta az életet. Később megtudtuk, hogy az aorta szétrepedt. Úgysem lett volna mit tenni, apa bement a mennyország kapuján, és a mennybe repült. 1951. február 17-e volt. Egész éjjel apám tehetetlen testét bámultam. A fejem

forgott, a migrén és a szédülés keveréke, ami majdnem kivitt abból a szobából, ahol minden tárgy gyűlölködővé vált, mert igazságtalan halálesetnek voltak tanúi. Nem szüntem meg apámra és a Domodossolában várt kegyetlen sorsra gondolni, a könnyek már nem tudtak kijönni a szememből, mert kiszáradtak a sírástól. Hol bujkált az az Isten, akit távozásomkor a Messinai-szoros vakító fényében képzeltem el? Miért hagyott el minket? Miért tévesztett meg ennyire? Miért volt az, hogy most, hogy megtaláltam az apámat, örökre elvették tőlem? Mi értelme volt ennek a tragédiának? Most, hogy Isten itt, Domodossolában, másnak, távolinak, megfoghatatlannak tűnt, sötétségből fakadt, megfoghatatlannak és megfoghatatlannak, keserűnek, olyan Istennek, akit már nem tudtam, hogy bízzam-e benne, vagy figyelmen kívül hagyjam-e öt napjaim hátralévő részében. Éjjel-éjszakán keresztül csendben maradtam, éber szemmel, megfeszült szemmel a sötétben, szinte abban a reményben, hogy a nappal beköszöntével minden visszaáll a régi kerékvágásba. Azokban a gyötrelmes napokban a családommal egy szakadék szélén rájöttem, hogy a mennyország nem helye kislányoknak.

Egyik éjszakán, a hajnali órákban összeestem, és elgyötört álom után édes álomba merültem: a tavon találtam magam, majd megjelent előttem apám égi fénybe merült szemekkel és arccal. Most már nem szenvedett az arca, és ismét gyönyörű volt. Lágyan rám mosolygott, megfogta a kezem, átölelt és beszélni kezdett hozzám. "A gyermekem - mondta -, amit most el akarok mondani neked, az a szerelmem, minden jót akarok neked. A körülmények úgy hozták, hogy nem ismerjük egymást. Nagyon sajnálom, hogy nem láttalak felnőni..." .

Néha arra az álmomra gondolok és az utolsó utamra, gondolok arra, hogy mikor hív majd az Úr, szeretem elképzelni, hogy

amikor átlépek a mennyország ajtaján, apám úgy vár rám, mint azon az éjszakán, és elvitt a mennyországba. mozi: vele sok mondanivalónk van egymásnak, folytatnunk kell azt a beszélgetést örökre megszakítva azon a hideg februári éjszakán. Azt hiszem, ez lenne a legjobb módja annak, hogy elkezdjem legújabb utam.

Anya kétségbeesett négy gyerekkel, nyugdíj nélkül, mert apa egyszerű suszter volt. A világ minden hidege és minden fájdalma rászállt szegény emigráns családjunkra.

Távol a földünktől, távol az élettől, homokszemek voltunk, amelyeket a sivatagi szél fújt.

Anyám elvesztette önmagát és egész lelkét. Üres kagylóvá vált. Teste összehúzódott, mint egy fadarab, folyamatosan fogyott, és tanácstalan tekintete sápadt, kifejezéstelen arccal egész percekig egy távoli pont felé, Papa sírja felé meredt. Olyanná vált, mint egy szellem, akit megszállt a felejtés lehetetlensége. Éreztem a pillanatot, amikor elesik, és reménytelenségbe süllyed, és nincs kiút. Megpróbáltam megrázni, beszéltem vele, hogy felvidítsam. Hihetetlen, hogy a szerepek teljesen felcserélődtek: a lány volt az, aki megvigasztalta anyját, történeteket mesélt neki, hogy felkészítse a férje nélküli életre, és segítsen neki felejtani. Én, a legidősebb lányom, még nem töltöttem be a 15. életévét.

Vacsora után visszamentem dolgozni a bundáshoz, hogy összekaparjak még néhány lírát. Én próbáltam életben tartani a remény lángját. De végül anyám, nem tudom, hogyan vette át a vállára az egész világot, talán a kétségbeesés erejével, egyik kiáltás és a másik között, és lassan visszament varrónőnek, varrva néhány szoknyát és pongyolát. .

Tizedik fejezet - A gyönyörű tusa



Ugyanezen év májusában az öcsém elkapta a kanyarót és én is elkaptam, nem gyerekkoromban kaptam el. Miközben feküdtem, hallottam, hogy anyám kinyitja az ajtót. Valaki megkongatta a csengőt. Aztán meghallottam Zizi és Micherillo hangját. Aggódtam: azelőtt soha nem vittek el Domodossolára a szüleimhez, most pedig előkerültek. Körülbelül egy hétig maradtak, majd kissé csalódottan távoztak, mert abban reménykedtek, hogy visszamegyek velük Szicíliába. Novemberben érkezett egy fekete keretes levél. Anya megijedt, kinyitotta, remegett a keze. Láttam sírni: zizi bejelentette Turi nagypapa halálát. Holtan találták a Bordonaro vidéken november 8-án. 87 éves volt. A következő évben még nagyobb csalódás volt, amikor a vizsgálatok véletlenül az exhumálásakor talált zsebkendővel a torokban bekövetkezett fulladásos halál okához vezettek. A bűncselekményt egy nő követte el testvérével, vidéki szomszédaival, hogy ellopják a 11 000 lírás nyugdíjat. Később 24

év börtönt ültek érte, és 12 évet verseny miatt.

Továbbra is szomorú voltam. Kevés pénzből 5 ember nem tudott boldogulni. Tilde kisasszony hamis elbocsátást javasolt, hogy bejelentkezhessen a munkaügyi hivatalba. Gyakran elmentem megnézni, van-e munka, de a remények csekélyek voltak. 1953 áprilisában megtudtam, hogy felvettek néhány lányt egy gyárba. Nem volt szükségük, apáiknak már volt foglalkozása. Így hát elmentem az irodába tiltakozni: nekem többet kellett dolgoznom, mint a többieknek. Májusban végre beléptem egy gyárba, ahol gumiszalagokat, cipőfüzéseket, szalagokat, elektromos vezetékekhez gyártottak. Nehéz munka heti 6-13 és 13-21 műszakokkal. Időközönként elmentem a szücshez is, hogy felkerekítsem a fizetésemet, és megkönnyebbítsem anyámat.

Eljött az augusztus. Az ünnepekre comare Graziának Szicíliába kellett mennie idős édesanyjához. Elhatároztam, hogy elmegyek a lányommal, Caterinával. Vonattal indultunk Milánóba, majd Rómába, ahová éjszaka értünk meg. Néhány órát kellett várunk a Szicíliába tartó vonatra.



Az állomáson találtunk néhány falubelit, köztük egy novarai törpe színészt, Salvatore Furnarit és egy katonát, akinek nem emlékszem a nevére. Míg Signora Grazia egy padon pihent, Caterina és én sétálni kaptunk. Elvittek minket a Piazza

Esedra-ra mottarello-t enni. Úgy tünt, kezd újraéledni.

Amikor megérkezett az amúgy is zsúfolt vonat, Signora Grazia két nagy táskával sietett felszállni. A vonat nem állt meg teljesen, és a lány a sínekre zuhant. Catherine, én és az egész tömeg az Örök Atyához kiáltottunk, miközben zúzódásokkal teli, de csodálatos módon életben húztuk ki. Nem volt hajlandó kórházba szállítani. Egy óra múlva indult a vonat. Dél előtt megérkeztünk a Terme Vigliatore állomásra, ahonnan busszal utaztunk, amely Novara Szicíliába vezetett, Zizi és Micherillo vendégei.

Díszvendégként fogadtak bennünket. Az éjszaka, mindhárman a nagy ágyban, Caterina és én egy szemhunyásnyit sem aludtunk. Signora Grazia tele volt fájdalommal. Még aznap este történt egy meglepetés: néhány fiatalember gitárral és hegedűvel szerenádozott minket, de Micherillo bácsi bosszúsan elfutotta őket.

Caterina anyja az idő nagy részét az ágyban töltötte. Tíz napon belül csak kétszer ment ki idős édesanyjához. Délután elmentem iskolatársaimhoz és barátaimhoz a laboratóriumból. Egyik nap láttam egy osztálytársat is, aki odajött megölelni. Egy biciklit tartott a kezében, és megkértem, hogy vigyen el egy kört. Abban az időben Novarában még soha nem láttak kerékpáros lányt. Amint Zizi megtudta, szidott: "Bagoly lettél, soha nem képzeltem ilyen dolgokat."

Domodossolában Signora Grazia nehezen tudott felépülni. Ezt követően az arthrosisos fájdalmak vették hatalmába. Csak akkor bátorodott meg, amikor elment a családjával valami buliba, ahová engem is meghívtak.

Visszamentem a gyárba és a szörmáshoz dolgozni, de új tapasztalatokra volt szükségem. Egyik nap, amikor San Gervasio és Protasio plébániáján jártam, Don Giuseppe Benetti megkeresett, és feltett néhány kérdést. Minden bánatomat

rábízta. Bátorított, és azt mondta: "Vasárnap délután gyere el az oratóriumba. Ott találja a Catholic Action elnökét, Germana kisasszonyt, aki bemutatja a lányoknak, és sok jó tanáccsal látja el. Azonnal megnyugodtam: egy kis félénkséggel barátkozni kezdtem. Félttem, hogy nem tudok beszélni, de Isten segítségével túljutottam az első nehézségeken. Örömmel olvastam az egyesület újságát, csodálva az alapító Armida Barellit: neki köszönhetően jobb lett az életem. Amikor a gyári műszak megengedte, 7-re elmentem a reggeli misére, ahol találkoztam Don Benettivel, akit lelki vezetőmnek tartottam. Vasárnap önként vállaltam, hogy egy órát töltök a templom előtti jó sajtópultnál. Később meghívtak, hogy csatlakozzam az ACLI igazgatótanácsához. Mindezen kötelezettségvállalások mellett fontosnak és teljesítettnek éreztem magam.

A gyárosok nagyképűnek ítélték meg, de nem éreztem magam kényelmetlenül, ellenkezőleg, imádkoztam értük és visszahívtam őket, amikor a műszak megkezdése előtt vulgárisan beszéltek az öltözőben.

Tizenegyedik fejezet - Porcelán arc



A nyár egyik vasárnapján az Azione Cattolica Germana elnöke hegyi kirándulást szervezett. A megmaradt kevés pénzemből ki tudtam fizetni az utazási díjat. Busszal érkeztünk Goglióba, majd felvonóval Alpe Deveroba, majd gyalog Crampioloba. Elgondolkoztam a virágokkal borított hegyek szépségén: rododendronok, boglárkák, vadorchideák. Áfonya lakomázni. Kötetős faházak, az ablakpárkányokon élénkvoros és rózsaszín muskátlik lógnak. Megkérdeztem Germanát, hol végződik az út. "Ha fáradtak vagyunk, megállunk egy csomagolt ebédre." 13 óra körül megálltunk meginni a tiszta vizet, ami egy szikláról ereszkedik le a völgy felé. Evés, ima és éneklés után visszasetáltunk. Remegtem az örömtől: még soha nem töltöttem ilyen szép napot. Otthon mindent elmondtam anyámnak és láttam, hogy mosolyog.

Időnként kaptam levelet egy szicíliai Novara barátomtól: megkért, keressek neki munkát Domodossolában, hogy találkozhassunk. Nagyon össze voltam zavarodva, de örültem, hogy valaki szerelmes belém. Volt egy domodossolai fiú is, de nem szerettem: reggel ivott egy adag grappát, és mindig piros volt az orca.

A reggeli meditációk megmutatták az utat a kolostorba,

ugyanakkor szerettem a gyerekeket és a családalapítás gondolatát. Isten akaratára bíztam magam, vasárnap délutánokat az oratóriumban töltöttem, és barátaimmal a heti Katekizmus-feladatokat tervezgettem. Egyes vasárnapokon elmentünk oratóriumba a szomszédos falvakban. A buszozás megzavart, de a bátorság legyőzött néhány apró fájdalmat.

1954. május 1-jén az ACLI és az oratórium kirándulást szervezett: délelőtt zarándoklatot a Madonna di Oropa szentélyébe, délután pedig a tisztelt lelkész gyűlését Biellában. Én voltam az elsők között, aki bejelentkezett egy barátommal és a barátjával, Pierinóval. Elment 2 busz tele fiatalokkal. Volt köztük egy félénk, szöke fiú, akit már láttam valahol. Valóban ő volt: annak az építőipari cégnek a munkása, ahol telefonáltam a bundás ügyfeleit. Pierino bemutatta nekem: az unokatestvére volt. Napközben soha nem hagyott el a szemével. Amikor hazaértem, elmondtam anyának. Másnap este megláttam őt az első emeleti szoba erkélye alatt. "Anya, anya, gyere és nézd meg: ott van a fiú, akit Biellában ismertem meg." És félmosollyal: "Egyértelmű, hogy udvarol neked." Másnap este, amikor kimentem egy szomszédhoz, magam előtt találtam őt. Félénken megkérdezte, eljöhet-e velünk. Kicsit tétovázva elfogadtam. Erről-arról csevegve törtük meg a jeget. A délutáni műszak után a gyárban hazavitt. Egyik este felvittem, hogy bemutassam az anyjának, aki nagyon jól fogadta. Szabadidejében oratóriumra járt. Akkoriban különváltak a fiúk és a lányok, csak a találkozó végén találkozhattak. Az ACLI ülésein is részt vettünk.

Bár anyám Szicíliából származott, ahol két egymást szerető fiú nem tudott egyedül kimenni, bízott bennünk, és nyugodt utazásba kezdtünk. Giuse elmesélte, hogy találkozott az apámmal: hogy pénzt gyűjtsön, mivel 4 gyerek volt, és csak az apa dolgozott, gyerekként a házától pár lépésre lévő laktanya

pénzelőinek intézte a feladatokat. Néha elvitte a cipőjüket apámhoz megjavítani. Örömmel hallgattam.

Mást is mondott nekem: amikor 1950. szeptember 16-án Rómán keresztül mentem, hogy elérjem Domodossolát, gyakorlatilag találkoztunk. Giuse, ahogy még mindig hívom, biciklivel érkezett a szentévre. Kalandos utazás: egy völgyi pappal együtt hagyta el Domodossolát, aki hegyi csizmával gyorsan pedálozott. Szinte lehetetlen volt követni őt. Csak akkor állt meg, amikor meglátott valami veteményeskertet, hogy salátát vegyen. Giuse félúton egyedül maradt. Útközben talált egy házalót, akinek egy régi biciklije tele volt szeméttel, hogy eladja. Rómáig tartották a társaságot.

Eljött az augusztus. A gyár szabadság miatt bezárt, és úgy döntöttem, hogy elmegyek Rosa nővéremhez, aki a Mergozzo-tó dombjaiban volt lábadozni. Megkértem a házat vezető apácákat, hogy álljanak le néhány napra. Épp most említettem ezt az ötletet Giuse-nak. Más lányok is voltak a házban nyaralni. Köztük egy apáca kozmetikus unokahúga. 15-én, Nagyboldogasszony ünnepén a szentmise után a szobájába hívott minket gyakorolni. Különféle krémekkel, szempilláspirálokkal, rúzsokkal töltötte meg az arcunkat: úgy néztünk ki, mint a viaszszobrok. Ebédnél az apáca néni felhívta az unokahúgát: nem volt olyan, hogy így bánt velünk.

Délután az ablakból a tóra nézve láttam, hogy megjelenik Giuse. Nem akartam, hogy azzal a porcelán arccal lássanak. Amikor meglátott az ajtóban, szinte fel sem ismert. Elnézést kértem, és elmagyaráztam, hogy ez egy kísérlet volt, és a többi lány is átalakult. Délután a ház kertjében sétáltunk. Estefelé elbúcsúzott tőlem: "Hamarosan találkozunk, Domodossolában, de tiszta és friss arccal, mint korábban".

Tizenkettedik fejezet - Ibolya



Amikor letelt a két hét szabadság, 13-21 órai műszakban folytattam a munkát a gyárban, miközben az orsókat a gépek orsóiba fűztem, Giuse-ra gondoltam, de ugyanakkor nem nagyon szeretné látni őt. 21-kor megszólalt a sziréna és a szívem elkezdett dobogni. Az aktatáskába bélyegzés után a kapun kilépve egy biciklit láttam a félhomályban. Valóban ő volt: odajött hozzám, félénken az arcomba nézett, és azt mondta: "Olyan egyszerű szeretlek". Felültetett a bicikli csövére, és hazavitt. Egyszerű jó éjszakát köszöntünk. Ez szinte minden nap megtörtént. Vasárnap délután kerékpároztunk a közeli falvakban. Egy nap elvitt a házába, hogy bemutasson apjának és anyjának, két nővérének és egy testvérének. Apránként a nagybátyjainak és az unokatestvéreinek is bemutatott, mint barátot.

Amikor anyám meglátott minket az erkélyről, felvitt minket a házba. Amíg ő rajongott a fiúért, én nagyon tanácstalan voltam. December 8-án, Szeplőtelen Fogantatás napján, névnapomon megszólalt a csengő. A virágáros volt az, aki átadott nekem egy csokor vörös szegfűt. "Anya, Giuse üdvözetet küldött!" Milyen csalódás volt kinyitni a kártyát: nem ő, hanem egy 14 éves fiú találkozott véletlenül. Aláírással az állt rajta: "Szeretlek". Talán

azt hitte, egyidős vagyok vele.

Szenteste Giuse megjelent egy nagy színes vázával, tele csokoládéval és egy üdvözlőkártyával. Megköszöntem és együtt mentünk az éjféli misére. Hazatérve azt mondta nekem: "Holnap el kell mennem a családdal ebédelni a rokonokhoz. Találkozunk Santo Stefanóban." 26-án reggel azt mondtam anyámnak, hogy "nem megyek többet azzal a fiúval, visszaadom a vázát, nem akarok kötelezettségeket". És szigorú tekintettel: "Te megörültél, megcsinálhattad volna, ha nem ettem volna már meg a csokit."

A következő napokban Giuse szokás szerint jött értem a munkahelyemre. Az útszakaszon gyalogosan vagy a bicikli csövén alig beszéltem vele. 1955 újév napján misére mentem. Ő is ott volt, és végül hazavitt. Az ajtóban így szólt hozzám: "Megtudhatjuk, mire gondolsz, hogy így szenvedjek?", és egy könnycsepp kiszabadult belőle. Ez a csepp túlcsoordult a vázán, és elmosolyodtam. Adott egy pusztit, és így szólt: "Ma délután felveszlek, hogy elmenjek a Kálvária-hegyi vesperához. A vesperás után egy filmet vetítenek az ACLI klubban." Elfogadtam és elköszöntünk. Otthon jelentettem, és anyám boldogan mondta: "Soha többé nem találsz ilyen jó fiút".

14.00 órakor indultunk a Kálváriára az öszvérösvényen a Via Crucis kápolnáival. Egyszer a Szentélyben vesperást énekeltünk, majd az áldás után a klubba mentünk. Nem emlékszem a film címére, de nagyon unalmas volt, ezért azt javasoltam, hogy menjünk vissza a városba a Catena moziba, ahol egy jobb filmet élvezhettünk, a "Violette" címet.

Áprilisban a Vigezzo-völgyet és a Centovallit kisvonattal utazva szüleivel elmentünk a locarnói virágúsztatások fesztiváljára. Találkoztunk Giuse keresztapjával, aki "barátnöként" mutatott be. Zsebre tette a kezét, kivett 10 svájci frankot a tárcájából, odaadta Giuse-nak, és azt mondta: "Jó, mikor házasodsz meg?".

Egymásra néztünk, soha nem beszéltünk róla.

A következő napokban elkezdtük ápolni a házasság gondolatát. Otthon is beszéltünk róla. Anyu örült, de ugyanakkor kevés anyagi lehetőség volt. Apránként vettünk néhány lepedőt és ágyneműt. Nem voltak különösebb igényeink. Kicsi és szerény lakást kerestünk. Az ősi Motta negyedben találtuk, ezért az esküvő napját szeptember 19-re, hétfőre tüztük ki. Anyámmal elmentünk a Panzarasa szövetüzletbe, hogy megvegyem a csipkét a menyasszonyi ruhához, és elvittem Signora Tildének, a bundásnak, aki mindig megígérte, hogy szeretettel elkészíti.

A városházán a házassági tilalom miatt anyámnak alá kellett írnia, mert még kiskorú voltam. Még Giuse szülei is boldogok voltak. A plébánián Pellanda monsignor gyönyörű bátorító szavakat mondott nekünk: "Mindig legyetek szerények annyi hittel, hogy szembenézzenek az élet által számunkra tartogatott örömeikkel és bánatokkal. Hagyom, hogy megtaláljátok a vörös futót a hajó mentén".

El kellett készítenünk a rokonok és barátok névsorát, hogy az esküvői szívességet szokás szerint átadhassuk. Nagyon kevés vendég. Giuse anyja azt mondta, hogy családonként kettő. Idővel elértük a 35 főt. Kiválasztott tanúk: Carmelo di Giuse bácsi és számomra Pierino, a találkozásunk megalkotója. Egy héttel az esküvő előtt a férfi oratórium Don Giuseppe Briacca vezetésével partit készített nekünk. Furiga mester üdvözlöképet festett a táblára, és készített egy pergament a barátok listájával. Volt egy asztal is, amelyet péksüteményekkel és üdítőkkel borítottak. Soha nem volt még ilyen parti az oratóriumban. A Szent Gervasio és Protasio főiskolai templom felújítása folyamatban volt, a járda tele volt törmelékekkel és kövekkel, de néhány készséges nő mindent megtett, hogy Giuseppe és Concetta tiszteletére kitakarítsa.

Szeptember 16-án megérkezett Zizi és Micherillo, akik elköltöztek, mert Concettina férjhez ment, és az oltárhoz kellett kísérnie apja helyére, aki már nem volt ott.

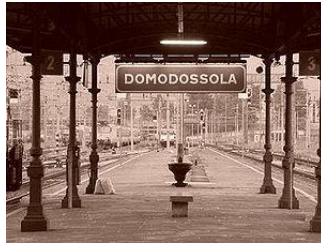
Közben érkezett néhány apró ajándék: kávéskanna, kávédaráló, kis likörös poharak, csészealj- és evőeszközök a szívésségben részesült rokonoktól, barátoktól, konyhai edénykészlet Pierinótól és nagybátyjaitól. A Women's Catholic Action egy ágy melletti képet ajándékozott nekünk a Szent Családdal, Don Benetti asszisztenssel egy csodálatos zöld virágvázáat ezüst díszítéssel.

Az előző éjszaka hosszú volt. Mamira gondoltam, akinek három gyereke maradt, akik még fiatalok voltak, és kevés anyagi eszközzel. "Kevés a hited, nem az oratóriumi iskola tanította meg, hogy az életben mindig van Gondviselés?" - kérdeztem magamban. 19-én, hétfőn hétkor keltem. Signora Tilde csipkeruhában érkezett. Felöltöztetett, és megigazította a fátylat, amit Milánóban vásároltam. 9-kor megérkezett a taxi, hogy elvigyen a templomba. Összezavarodtam, tengernyi embert találtam, akik engem figyeltek. Giuse már az oltárnál várt rám egy csokor narancsvirággal, a nővére, Rosa kíséretében, mert Olimpia anya túlságosan izgatott lett volna első gyermeke férjhezmenetelén. Csatlakoztam hozzá Micherillo bácsi társaságában a vörös szőnyegen.

Megkezdődött a szentmise. Monsignor Pellanda is izgatott volt. Emlékszem egy bátorító homíliára, a gyűrűk megáldására, az élethosszig tartó hűség ígéretére és a szertartás végén az aláírásokra. Amikor elmentem, Pierino anyja, aki abban a pillanatban a nagynéném is lett, az Azione Cattolica asszonyainak jelvényét a mellkasomra tette.



Tizenharmadik fejezet - Új élet



A templomi ünneplés után frissítők következtek a via Castellazzo-i Grandazzi bárban. Egyik csók és a másik között aperitifet fogyasztottunk a vendégeknek pizzával és péksüteményekkel. Üdvözlés és különleges puszi a sógoroknak, Olimpiának és Armandónak, akik elmentek anyukájával a böröndért, majd az állomásra futottak, hogy elérjék a 12.15-ös vonatot a nászútra.

Anya keservesen sírt. Bementünk a fülkébe. Az állomásfőnök sípszóval jelentette be az indulást, miközben Giuse és én kihajoltunk az ablakon utolsó búcsúra. Elkezdődött életünk kalandja.

Egyszer Firenzében elsétáltunk a Signora Tilde, a bundás által jelzett szálloda felé. A nagybejáratnál némi zene fogadott minket, majd a komornyik bevezetett minket a harmadik emeleti szobába. Számunkra minden új volt, még a franciaágyban való alvás is.

Az első napon a városba látogattunk, a másodikon a Piazzale Michelangelóra mentünk, ahol egész Firenzét megcsodálhattuk. Készítettünk néhány fényképet: Giuse fényképezőgépe egy tekercs filmmel nyolc fekete-fehér fotót tudott készíteni.

A harmadik napon indulás Rómába. A szálloda szerényebb volt, mert az áldozatokkal félretett pénznek elégnek kellett lennie.

Megálltunk pár napra, hogy meglátogassuk a négy bazilikát, amelyeket Giuse a szentévben látott, és a Trevi-kúthoz. Visszamentünk az Esedra-kúthoz is, amelyhez 1953-ban azon a híres éjszakán volt, amikor Signora Grazia a vonat alá esett.

Eljött az idő, hogy Szicíliába induljunk. Hosszú út után megérkezett a vonat Calabriába és végül a Villa San Giovanniból láthattuk Szicíliát. Giuse élvezte ezeket a pillanatok: a vonatot felrakták a kompra, a Madonnina tetején, Messina kikötőjének bejáratánál.

Az állomáson Carmelo bácsi, anya bátyja várt minket feleségével, Gaetanával és lányaival, Rosetta és Antonietta társaságában.

Úgy fogadtak minket, mint két herceget. Két napra megálltunk és meglátogattuk Messinát: a katedrális óráját, amit gyerekként láttam, a Madonna di Montaltót és más nagyon szép tereket.

Egyetlen hibája volt annak a háznak: vacsoraidőben a bácsik és az unokatestvérek felöltöztek, és ahelyett, hogy leültek volna az asztalhoz, azt mondták: "Menjünk sétálni a tengeren". Giuse és én, rezignáltan, nyugősen mentünk el. 23 óra körül hazamentünk és a nagynéném elkezdett főzni. Egyik este a csigákat a héjokkal együtt beletette a szószba, de a szeretet számít, nem a szokások.

A harmadik napon néhány könnycseppel kísérték el minket a vonathoz. Micherillo bácsi a Terme Vigliatore állomáson volt a taxisofőrrel, hogy elérje Novarát. Zizi, zia Maricchia és zia Peppina várt minket a faluban. Valóban úgy tűnt, hogy Domodossola hercegei érkeznek.

Másnap elmentünk Badiavecchiába, hogy meglátogassuk apai nagymamánkat, Concettát és édesapánk nagybátyjait, nővéreit és testvéreit. A kis téren, ahol nagymamám dohányboltja volt, a falu sok lakója összegyűlt, akik gyerekként ismertek, és

hangosan kiáltották a többieknek: "Concettina megérkezett a férjével!"

Csók, ölelés, kipirult arcok. Nekem álomnak tűnt. Pontosán öt éve, hogy elhagytam az országot.

Két nappal később a taxis "Cauzi i Lupu" elvitt minket Taorminába. Délben bevitt minket az étterembe, ahol fehér kesztyűben szolgáltak fel. Giuse és én egymásra néztünk, és azt kérdeztük: "Elég lesz nekünk a pénz?". A felhőszakadás alatt Taorminában, majd Castelmolában járva estefelé fáradtan, de elégedetten tértünk vissza Novarába.

Másnap már ideje volt visszamenni Domodossolára. Az új élet vállalásai vártak ránk.



Tizennegyedik fejezet - Első fészünk

Bár '50-ben és '53-ban már elindultam Domodossola felé, mintha most indultam volna el először: egy új élet felé indultam kettesben.

Miután felszálltunk a kompra, felmentünk a teraszra, hogy megnézzük a kikötő Madonnináját és a lassan elsodródó Szicíliát.

Könnyezve tértünk vissza a hintóhoz, leültünk a fapadokra. Akkor még nem voltak priccsek.

Amikor beköszönt az éjszaka, lelógó nyakkal szunyókálni kezdtünk. Néha felkeltünk, hogy kinézzünk az ablakon. A fontosabb állomásokon az állomásfőnök hangosan bemondta a város nevét. Nápolyban a járdákon "Guuglioni" pizzát árult. Ügyesen először megkérték az utazókat, hogy adják oda a pénzt, majd ismét elindult a vonat, és maradt a pénz és a pizza.

Lassan közeledtünk Milánóhoz. A Domodossolába tartó vonaton átéltem azt az érzelmet, amit 5 évvel korábban éltem át először: a Maggiore-tót, az Ossola-hegységet, a kötetöket. Ezúttal a férjemmel, Giuse-szal együtt. Dél körül elértük célunkat.

Giuse Armando anyukája és apukája várt minket. Buli volt: ha tehették volna, megkongatták volna a harangokat.

Gyors ebéd Olimpia mamával, majd pihenés új fészünkben a Motta negyedben. Másnap folytattam a munkámat a gyárban, és Giuse visszatért az építkezésre.

A gondolataim a múmia felé fordultak a támogatás hiánya miatt, de lelki vezetőm, Don Benetti imára biztatott, és biztosított arról, hogy sokan szeretik őt. Néha Giuse és én elmentünk a házába ebédelni, és ő nagyon élvezte. Időközben az egyik nővérem munkát talált, és új támogatással járult hozzá a családhoz.

Nem sokkal később bejelentettük mamának, Olimpia mamának

és Armando apának, hogy júliusban nagyszülők lesznek.

Kezdtém érezni a terhességi kényelmetlenséget, de a munka kötelessége hívott. Akkor a munkások nem voltak védve, mint most. Giuse-nak sikerült jobb állást találnia, mint a kültéri építkezésen: egy kis fából készült gyárban, például hordókudugókkal, gyapjúgombolyagok kibogozására szolgáló eszközökkel és még a "paungi"-val (fa fonófejek) is. Az ötödik hónapban elkezdtek az üzletek körútját, hogy a babakocsit keressük a leendő újszülött számára. A szélesség mindig nagyobb volt, mint a bejárati ajtóé, és el kellett döntenünk, hogy költözünk.

Akkor még nem voltak ügynökségek, ide-oda jártunk érdeklödni. A Providence engedi, hogy egy Via Scapaccinóban lévő ház második emeletén találjunk lakást, közvetlenül a szücsműhely mellett.

Rövid időn belül megszerveztük a költözést. Már nem a belvárosban voltunk, de nem is messze, közelebb a munkahelyemhez.

A havi bérleti díj 8000 líra volt, sok a mi csekély bérünkhöz képest, de a lakás barátságos és világos volt. Az udvaron is lehetne pár négyzetméter földünk, ahol aromás fűszernövényeket és virágokat termesztethetnék, ez az én szenvedélyem.

Megkaptuk a kulcsokat, feltakarítottuk a szobákat, az ablakokat pedig gyönyörű függönyökkel, karámokkal és csipkefüggönyökkel öltöztettük fel a konyhában. A költözés után az élet a megszokott módon ment tovább. A pocakom egyre nyilvánvalóbbá vált. Egyik nap egy kolléga megkérdezte, hogy mikor leszek otthon szülési szabadságra, és azt tanácsolta, menjek el nőgyógyászhoz. Szóval privátban egyeztettem az időpontot. Az orvos majdnem leszidott, hogy túl sokáig vártam: "A hatodik hónap után nem tudsz dolgozni, és már a hetedik hónapban jársz: kockáztattál".

Másnap bevitettem az iratot az irodába, és még az ügyintéző is azt mondta, hogy naiv vagyok.

Közben a pelenkát úgy készítettem, hogy anyukámtól kapott régi lepedőkből pulóvereket, ingeket, cipőket és pelenkákat kötöttem.

Elmentünk megvenni a babakocsit is, amit az általam semleges színekben hímzett lepedőkkel készítettem elő, nem tudva, hogy fiú vagy lány. Végül július 2-án este megtört a víz, és a böröndöt már bepakolva gyalog indultunk el a kórházba. A nőgyógyász, aki megvizsgált, azt mondta Giuse-nak, hogy hazamehet. A vajúadás éppen most kezdődött, és körülbelül 20 óráig tartott. Másnap visszament a szülészetre, miközben én még a szülőszobán vártam.

Egyszer megszületett egy fiú, és a nővér elment elmondani a baba apjának, aki majdnem rosszul lett a meghiúsulástól. Egy óra múlva megölelhette első gyermekünket, akit a nagyapjáról Armandónak neveztek el. Néhány óra múlva a nagyszülőket, nagybácsikat és unokatestvéreket is értesítették. Úgy tűnt, ez volt az első baba a világon.



Tizenötödik fejezet - Hálát adunk Istennek...

Néhány órával a szülés után az ápolónők a szülészetten behozták az ágyamba ezt a hús-vér lényt. A mellemre erősítették. Kivéve a rongybabát, amit Zizi készített nekem gyerekkoromban.

A kórházi tartózkodás ekkor egy hét volt. Hazatérésük előtt az emberek a kórházi gyülekezetbe mentek "megtisztulásra", a pap áldására.

A kórteremben minden készen állt a hazainduláshoz, de kezdtem szédülni. A szülésznő megmérte a hőmérsékletem: 39. A babámnak és nekem még két napra le kellett állnunk. Végül csütörtök 12-én majdnem meggyógyultunk hazamentünk. Vasárnap 15-én Armandót az új babakocsiban a keresztelőkúthoz vitték édesapjával, Giuseppével, barátjával, Mariuccia keresztanyjával és keresztapjával, Basilióval, az oratórium barátjával. Nem volt örömöm részt venni a rendezvényen, mert a vének babonásan azt tanácsolták, maradjak otthon. Megelégedtem azzal, hogy elkészítettem egy kis frissítőt.

Az élet hármásban más volt, de elég jól mentem. Sok tejem volt, a baba nőtt, és hetente vittem a gyerekközpontba kontrollra.

A két hónap végén sajnos újra elkezdtem dolgozni a gyárban. Akkor még nem voltak óvodák. A nagymamák megállapodtak abban, hogy egy hétig vigyáznak rá.

Amikor a hat órás műszakban dolgoztam, mielőtt munkába indultam volna, Giuse becsomagolta, és elvitte a rendeltetési helyére. Ez a gyerek öntudatlanul szenvedett, és együtt sírtam vele.

Sajnos nem tudtam otthagyni a munkámat. Lassan, hittel folytattuk a háromirányú utat: az első étkezések, az első lépések

csodálatos dolgok voltak. Giuse az óvoda első napján végre jobban fizető állást talált. Pár évig házmester volt az általános iskolában, majd behívták a Városházára, hogy elfoglalja a békéltető hírnöki posztot.

Így jött létre egy ablak, hogy otthagyjam az állásomat a gyárban, és a gyerekek szenteljem magam, miközben arra várok, hogy kistestvért adjak neki. 1962. augusztus 17-én megörvendeztetett bennünket második gyermekünk születése. Luciano világos bőrű, szöke hajú volt, Armando ellentéte. Tündérmese. 26-án, vasárnap megkeresztelkedett apjával, Giuse-val, unokatestvérével, Mariucciával és keresztapja Giuse testvérével, Antonio-val. Megint itthon kellett maradnom. A szülési szabadság után otthagytam a munkámat, hogy két gyönyörű gyermeknek szenteljem magam.

1962. október 1-jén Armando kék köténnyel és táskával a vállán elkezdte az első osztályt. Néhány könnycseppel rábíztuk Leopardi tanár úrra.

Ugyanebben az időszakban Domodossola polgármestere behívta Giuse-t, és szállást javasolt neki a Városháza második emeletén, amely üresen maradt, amikor az önkormányzati hírnök nyugdíjba ment. Néhány nap alatt megszerveztük a költözést. A központban minden kényelemmel rendelkezünk. Este becsuktuk a nagy ajtót, mi voltunk a város uralkodói. A Polgármesteri Hivatal erkélyéről kényelmesen nézhettük a demonstrációkat. Ablakainkból az évszázados hagyományokkal rendelkező piac egy részét láthattuk.

Eközben Luciano megtette első lépéseit: a City alkalmazottainak kabalája lett.

Giuse bérének kiegészítésére ki akartam találni egy állást. Elkezdtem ablakokat, ágyakat és párnákat öltöztetni a barátoknak. Elterjedt a hír és így lettem a "sátrak hölgye". Giuse

szabadidejében megtanulta a függönyrudak összeszerelését előkészíteni, és hála Istennek kényelmesebb életet élhettünk.

1968. október 1-jén Luciano is elkezdte az iskolát Luisa Cerri tanárnővel.

Gyorsan eltelt az idő. Nyáron a kempingsátorral Olaszországban nyaraltunk. Néha Szicíliáig a szülővárosomig.

1973 júliusában Val d'Aostában táboroztunk, és megjelentek a terhesség első tünetei. 1974. február 16-án Daniela kishúga megérkezett Armando-hoz, aki majdnem tizennyolc éves volt, és Luciano-hoz, aki tizenkét éves volt. Farsangi idő volt, és azok, akik a városháza ajtaján lévő rózsaszín szalagot nézték, viccnek tartották. A plébános azt tanácsolta, hogy Húsvét éjszakáján ünnepeljük a keresztséget, Gianna barátunk keresztanyja és a megszerzett Benito bácsi keresztapja.

Felejtsd el a babonákat, ezúttal én is részt vettem az eseményen április 13-án este. Másnap az oratóriumban száz vendég volt frissítőre.

Daniela is felnőtt, és már öregek vagyunk. Három gyermekünktől 7 unokánk született: Stefano, Virginia, Greta, Lorenzo, Rebecca, Letizia és Matteo.

A történet véget ér. 2015. szeptember 19-én ünnepeltük Giuse és én 60 éves együttlétét.

Hálát adunk Istennek, a Szüzanyának és mindazoknak, akik szerettek minket.



Mazza Concetta Maglio, született Novara di Siciliában 1936. április 18-án.

Index

1. Az apai otthon	7
2. Ki ebből a világból	14
3. Játssz a homokban	25
4. Olaj, pókháló és a gonosz szem	35
5. A baglyok	41
6. Vossia bocsáss meg (Starlight)	47
7. Emily	54
8. A fecskék repülése	59
9. A mennybe vezető ajtó	66
10. A szép tusa	71
11. Porcelán arc	75
12. Ibolya	78
13. Új élet	83
14. Első fészkeink	86
15. Hála Istennek...	89

